

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΜΗΝΙΑΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΙΔΡΥΘΗΚΑΝΕ ΣΤΑ 1922

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀποχαιρετισμὸς στὸν Ἐβρο Θεο-
δόπουλου Ν. Σταυράκη. Ἐσχό-
τητα Δημ. Δανάη. Τετράστιχα:
Ἀσίλευτος Πάθος. Πατρίδα. Προ-
μηθέας. Καίσαρα. Ἐμμανουήλ.
Στίλι της μικρῆς πρόξος Στάμου
Παραβάτη. Ἐνας ἀνθρώπος Τά-
σου Παρβέρτη. Νυχτιά ἀγροπνίας
Σώτου Γαρδένη. Κοσμικὸ δράμα
GESAR TIBUS STO ΓICA μετ. Παρ. Θε-
οχαρίδη. Πόθος Φωφῆς Μπαβέρι.
Ἡ κλανεμένη Ἀπ. Ν. Μαγγα-
νάκη. Λάγνη Β. Μεσολογγίτη.
Ἰσμοὶ παντοῦ μετ. τριγυροῦν Δ.
Αἰγέρη. Ἡ κλανεμένη Κώστα
Καστρινοῦ. Ὁ Ἰδομαδάς Νίκου
Σώτη. Ἀνθρώπινο λάδιμα μετ.
ERS DE L'ISLE ADAM μετ. Κ. Κλώνη.
Νεοελληνικὴ Φιλολογικὴ Ζωή:
Κριτικὲς μελέτες Ράδου Χατζη-
νάση. Διάφορα. Ἀλληλογραφία.
Περιοδικά.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΧΡΟΝΙΑ Β. -- ΑΡ. ΦΥΛ. 3-9

ΜΑΡΤΗΣ 1923

ΤΥΠΟΣ : ἘΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ, - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΜΗΝΙΑΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΙΔΡΥΘΗΚΑΝΕ ΣΤΑ 1922

ΕΚΔΑΨΑΝΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΡΑΔΟΣ ΧΑΤΖΗΝΑΣΗΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΧΡΟΝΙΑ Β.
ΑΡ. 3—9 ΜΑΡΤΗΣ 1923

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟΝ ΕΒΡΟ

ΤΟΥ ΤΑΞΟΥ ΠΑΡΕΒΡΙΤΕ

Θολὰ ποτάμια φιλικὰ στὶς ἀκλειστες πεδιάδες
ἀσάλευτα μεσ' τοὺς βαθυοὺς τοὺς ἴσκιους τῶν δεντρῶν,
ἢ σὲ φεγγαρογέννητες μυστηριακὲς χλομάδες
στὰ πλάγια μουμουρίζοντας ἔρημικῶν τζαμιῶν

ἔνω νυχτιάς Βαλπούργιας οὐρλιάζουν τὰ παιγνίδια
γύρω ἀπ' τὰ στερονολεῖψανα ἑνὸς ὠραίου χαμοῦ,
σὰς ξαναβλέπω ἀντίκρυα μου ὡσὰν γιγάντια φίδια
νὰ χάνεστε γυρίζοντας στὰ γκρίζα τοῦ βραδυοῦ.

Κι ἀπὸ τὰ κάπια σας παλῆα κι ἀπόμερα γιοφύρια
μ' ἀρέσει τότε γέροντας δίχως ἐλπίδα μιὰ,
σὰν μεσ' σὲ λίγγου φρένιασμα κι ἄγριας χαρᾶς ντελίρια
νὰ νεύομαι ἕνα θάνατο στὰ μάβρα σας νερά!

ΘΡΗΣΥΒΟΥΛΟΣ Η. ΣΤΑΥΡΑΚΗΣ

ΕΣΚΟΤΩΣΑ...

Στὸν οὐρανὸν κατάμαβρα τὰ νέφη ἐκυνηγοῦνταν
κ' ἐγὼ μονάχος βάδιζα μετ' βούληση κακιά
σ' ἕνα δρομάκι, τὸ θολὸ φεγγάρι μετ' φοβοῦνταν
καὶ μ' ἔτρεμε ἢ νυχτιά.....

Κ' εἶταν ἡ σκέψη μου βαρειά, τὰ μάτια μου χωμένα
μέσα στὸ κάφκαλο ἔμοιαζα σὰ χάρος πὺν γυρνᾷ
ψυχὲς νὰ πάρει σὲ στενὰ σοκάκια ρεπιασμένα,
ὡς βάδιζα σκυφτά.....

Μὴ μετ' ρωτᾶτε τί ἔκαμα; μάρτυρας τὸ φεγγάρι
πὺν ἀπάνουθέ μου ἐκοίταζε—ρωτῆστε νὰ σὰς πεῖ—
ἐγὼ δὲ φταίω ἂν σκότωσα... μοῦ τὸ ζητοῦσε ὡς χάρος
ἢ μάβρη μου ψυχὴ.....

ΤΕΤΡΑΣΤΙΧΑ

ΑΣΑΛΕΥΤΟΣ

Σάν τρουγόνα άνεμόδαρτη ὁ λογισμὸς καὶ σαλεύει
Σ' ἀξειδιάλυτο κύκλωμα. Γρικῶ ἀχνὰ κάπια γέλια...
Σὲ γιορτάσι μὲ κράζουνε. — Μεθυστής ; Δὲ μὲ γεύει
Πιά ἢ χαρά; μένω ἀσάλευτος στῆς ζωῆς μου τὰ τέλια..

ΠΑΘΟΣ

Εἶπε τὸ πάθος : τὰ φτερά σου χαρίζω τοῦ Ὑψωμοῦ.
Ἦρωας στεμένος. Καὶ φέγγεις μὲ τῆς δόξας τὴν τιάρα.
Εἶπε τὸ πάθος : Σοῦ σπέρνω χαλασμό μιά κατάρα.
Πλέκω τὸ Κρῖμα, στὰ σκοτάδια σὲ κυλῶ τοῦ ἐγκρεμοῦ.

ΠΑΤΡΙΔΑ

Μιά πατρίδα δὲ λάτρεψα. Καὶ πατρίδα : ὅλη ἡ πλάση.
Τὴν ἀγκάλιασα κ' ἐκλείσα ὅλο τὸ φῶς τῆς, τὰ μύρα.
Στῆς καρδιάς μου τὸ πλάτεμα τῆς φυλῆς μου τὴ μοίρα
δὲ γρικῶ, μὰ τὴν ἔσμιξα μὲς στὸ ἀπέραντο τάσι....

ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ

Μὲς στὴν αἰθέρια σκοτεινιά, βουβὸ θελέσι ὁ ἅγιος βράχος
Κρατάει τὸ αἰμόσταλο κορμὶ τοῦ τραγικοῦ θεοῦ.
Κι ὁ νεφοκράλης χουσαητὸς ξάφνου χουμάει αἰθερομάχος
Σὰ γιὰ νὰ στέψει τὸν τρανὸ στὴν ἀκρία τοῦ ἐγκρεμοῦ.
Θέρος 1922.

ΚΑΙΣΑΡΑΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

ΣΤΑΜΟΥ ΠΑΡΑΒΑΤΗ

ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ

*Imbecile, je t'ai rendu la tête, mais, au paravant,
j'avais enlevé la cervelle avec un culler!*

TH. GAUTIER

Ἐρχόντουσαν οἱ μέρες τῶν μεγάλων ἀποφάσεων. Ἦρθαν. Σήμερα, εἶναι ἡ μέρα
τῶν μεγάλων ἀποφάσεων! Χτύπησα τὸ κουνδοῦνι μὲ δύναμη καὶ δὲν ἀπόσυρα τὸ χέρι
μου παρὰ σὰ μοῦ ἀνοιξαν. Βρόντησα τὴν πόρτα κλείνοντάς τιν. Ἐσμπρωξα τὴν ὑπη-
ρέτρια, ποὺ μὲ κοίταξε ἠλίθια κι ἀνέβηκα τὰ σκαλοπάτια σκουντουφλώντας.

— Κατίνα, τῆς εἶπα, δὲ θέλω νὰ σ' ἀγαπῶ καὶ δὲ θέλω νὰ μ' ἀγαπᾶς! Δὲν τὴ
χαίρετσια. Τὰ μάτια μας συναντηθήκανε. Μὲ κοίταξε κι' αὐτῆ.

— Τὶ θέλεις νὰ σῆς;

Τὴν ἀρπᾶξα μὲ δύναμη ἀπ' τὰ μπράτσα καὶ τὴν τράβηξα κοντά μου. Ἡ ἀνάσσα
τῆς μοῦ χτυποῦσε τὸ πρόσωπο, βιαστική. Ἀσθματική. Ἀηδίασα τὰ κόκκινα χεῖλια τῆς
ποὺ χάσκανε.

— Πέε πὸς δὲ σ' ἀγαπῶ καὶ πὸς δὲ μ' ἀγαπᾶς! — Αὐτὸ θέλω! Στὸ τζάμι ἀστρα-
φτε πικνά! Θύελλα κρεμότανε στὴν πόλη. Τὸ τραῦμ κύλησε βαρύθημα. Φωνὲς κάτω
πολλὲς ἀπ' τὸν κοσμάκι.

— Κατίνα, ξέχασε τὸ χτῆς! Μισῶ τὰ φιλιὰ ποὺ δώσαμε. Τὸ θέλει ἡ μέρα (Τρίτη,
Τετάρτη δὲ θυμᾶμαι) Δὲ θὰ συνεννοηθοῦμε! Ἀπελπίστηκα. Ἄρχισε νὰ κλαίη σὰν παιδί

σκεπάζοντας τὸ πρόσωπό τῆς στὰ μαξιλάρια τοῦ κόκκινου καναπέ μὲ τὶς μπλὲ ρίγες. Βα-
θυὰ μπλὲ ποὺ ἦτανε! Ἴσως τὴ λυπόμουνα κομμάτι ἂν ἔμενα. Ἐφουγα κίτρινος καὶ κάτι
μουρμούριζα: Βέβαια, τὶ βαθυὰ ποὺ χτυποῦσε τὸ μπλὲ στὸ κόκκινο! Βγήκα ἔξω καὶ περ-
πάτησα κατ' ἀπ' τὰ σύννεφα ποὺ σερόντουσαν ἄθελα, κοιτώντας ὅλες τὶς γυναῖκες
στὰ μάτια.

ΤΑΣΟΥ ΠΑΡΕΒΡΙΤΗ

ΕΝΑΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

[Πρόλογος ἐνὸς ρομάντζου· χαρισμένος τοῦ λα-
τρεμένο μου ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΤΣΙΚΑ τοῦ καλοῦ φίλου.]

Ὁ μικρὸς ἄδραξε μὲ τὰ χεράκια του ἕνα κάγκελο τῆς θαρειᾶς σιδερένιας πόρτας
τοῦ κῆπου καὶ μὲ πολὺ κόπο κατάφερε νὰ τὴν ἀνοίξει.

— Γρήγορα, παιδιά, ἐμπᾶτε μέσα. Ἐδῶσε τὸ χέρι στὸ ἕνα παιδί καὶ σκούνησε
τρυφερὰ τὸ δεῦτερο στὸν ὦμο. Ἐνα ἄλλο περίμενε ἀπόξω δισταχτικό.

— Γιατὶ δὲν ἔρχεσαι μέσα, καλὸ παιδί; Ἐλα. Ἐμένα μὲ λένε Νίκο. Ἐσένα;

— Γρηγόρη.

— Ἐμπα μέσα, Γρηγόρη. Εἶνε πολὺ ὁμορφα ἐδῶ. Θὰ παίζουμε ὄλοι μαζί. Θὰ
κόψουμε λουλούδια καὶ θὰ φᾶμε φρούτα. Ὑστερα θὰ ψαρῆσουμε. Ἐφερε τὴν πετονιά,
Παῦλο; Ὁ Παῦλος τὴν ἔδειξε: ἕνα καλάμι, μιά μακρυὰ κλωστή ἀπὸ μαύρη τρίχα καὶ
στὴν ἀκρία τὸ ἀγκίστρι. Οἱ μικροὶ μίσησαν στὸν κῆπο κ' ἡ σιδερένια καγγελωτὴ
πόρτα ἐκλείσε πάλι. Ἄρχισαν νὰ θαδίζουσι σιγά.

— Βλέπεις αὐτὴ τὴν τριανταφυλλιά, Γρηγόρη; Δὲν εἶνε πιὸ μορφη ἀπ' ὅλες;
Εἶνε δική μου, μόνο δική μου. Ἐκείνη ἐκεῖ τῆς Δέλας. Μὰ βλέπεις πὸς εἶνε ἄσκημα
τὰ τριαντάφυλλά τῆς!

— Ἀλήθεια.....

— Δὲν τὴ φροντίζει καθόλου. Τῆς τὴ χάρισε ὁ μπαμπᾶς. Ἐγὼ τὴν ἀγόρασα τὴ
δική μου καὶ τὴν ποτίζω ταχτικά. Γι' αὐτὸ εἶνε τόσο ὁμορφη. Χαίρετε, σήμερα ἐκοψα
τρία τριαντάφυλλα, τὰ καλύτερα, γιὰ νὰ τὰ πουλήσω. Ἦθελα ν' ἀγοράσω καὶ μίαν
ἄλλη καὶ δὲ μ' ἀρέσει γιὰ πράματα δικὰ μου ποὺ ἀγαπῶ νὰ ζητᾶω λεφτὰ ἀπὸ τὸ
μπαμπᾶ. Πέρασε μιά κυρία καὶ τῆς τάδειξε. Αὐριο θὰ πάω στὴν ἀγορά. Τὰ παιδιὰ ξε-
χίθησαν χαρούμενα στὸν κῆπο. Ἐπαίξαν καὶ τραγουδοῦσαν. Ὁ Νίκος πῆρε κατὰ μέρος
τὸ Γρηγόρη καὶ μαζί καθήσανε σ' ἕνα παγκάκι κάτω ἀπὸ τὸ φουντωμένο φύλλωμα μιᾶς
πορτοκαλιάς: Ἐφερε τὸ χέρι γύρω στὸ λαμπρὸ τοῦ φτωχοῦ παιδιοῦ καὶ μὲ τὰ παιδικὰ
του μαῦρα μάτια τὰ γιομάτα καλοσύνη τὸν κοίταξε τρυφερὰ μὲ καὶ τόσο ἐνεργητικὰ
σὰ νὰ θελε νὰ βολίσει στὴ φτωχούλα ψυχὴ του. Φυτοῦσε ἐν ἀποδελτινὸν ὄνειρικό ἀερά-
κι καὶ φούσκωνε τὶς μπουκιές του καὶ τὶς ἀνέμιζε κ' οἱ φιλές του τριχοῦλες ἔλουζαν
τὸ μέτωπο καὶ τὰ μὴνίγγια του.

— Πόσο εἶσαι καλὸς, Γρηγόρη, τί καλὸ παιδί ποὺ εἶσαι! Ὅχι, μὴ χαμογελᾶς
ἔτσι σὰ νὰ μὴ μὲ πιστεύεις... Ἐγὼ τὸ νιῶθω πόσο εἶσαι καλὸς... Τὸ φτωχόπαιδο τὸν
ἐβλεπε δισταχτικό κ' ἔδενε τὰ δαχτυλάκια του καὶ τὰ ξανάλυνε μὲ μιά χαριτωμένη παι-
διάτικη ἀμηχανία. Στὸ ἠλιοκαμμένο τοῦ πρόσωπο ξεδιάκρινε μίαν ἀχνιασμένη ἀπορία
καὶ τὰ ὅλα γύρω του ἀπὸ τὸν ἀπέραντο θαυμάσιον κῆπο ἴσια μὲ τὴν καλοσύνη τοῦ ἀρ-
χοντόπαιδο ποὺ τοῦ μιλοῦσε τόσο τρυφερὰ ἀπὸ τὶς πρῶτες στιγμὲς ποὺ τὸ εἶδε, ξένο
παντάξενο, φτωχό, μὲ κουρελλιασμένα φορέματα τοῦ φάνταζαν σὰν ἕνα ρῶτημα ποὺ
δὲν μπορούσε νὰ ἐξηγήσει.

— Τὶ μεγάλος ποὺ εἶνε ὁ κῆπος σας... κατάφερε νὰ μουρμουρίσει σιγανῶ.

Ὁ Παῦλος εἶχε μαζέψει κάτι ὀλοκόκινα μῆλα καὶ τοὺς τάφερε.

—Πάρε νά φάς, Γρηγόρη. Ὁ Μικρὸς δάγκασε ἕνα μῆλο μὰ δὲν τοῦ κατέβαινε. Τὸ κρατοῦσε στὰ χέρια του καὶ τόπιανε πότε μὲ τὸ ἕνα, πότε μὲ τὸ ἄλλο καὶ σὰν ἀποχαμένος κοίταξε μιὰ φυτιὰ μὲ κάπια μεγάλα ὀλόκευκα λουλούδια ποὺ ἔβλεπε γιὰ πρώτη φορά στὴ ζωὴ του.

—Ἐχεις ἀδέρφια, Γρηγόρη;

—Ναί.

—Μικρότερα;

—Μιὰν ἀδερφοῦλα μικρότερη κ' ἕναν ἀδερφὸ μεγαλύτερο.

—Καὶ τ' ἀγαπᾶς;

—Ὁ, πολὺ!

—Τὶ ὁμορφα ποὺ εἶνε νάχει κανεὶς ἀδέρφια καὶ νὰ τ' ἀγαπᾶ! Ὅταν τοῦ μοιάζουν...

—Κ' ἐσύ;

—Ναί, τὴ Λέλα. Μὰ δὲν εἶναι καλὸ κορίτσι. Δὲν ξαίρει ν' ἀγαπᾶ. Εἶνε πολὺ κακιὰ καὶ δὲ μιλάει σὲ κανέναν. Ὁ μπαμπᾶς τὴν ἀγαπᾶ πολὺ. Μὰ τί μὲ νιάζει ἐμένα;

Ἐχεις μπαμπᾶ ἐσύ, Γρηγόρη;

—Ναί, Νίκο, ἕναν πολὺ καλὸ μπαμπᾶ. Δουλεύει σ' ἕνα ἐργοστάσιο.

—Ἄ, δουλεύει! Καὶ κουράζεται ὅλη τὴ μέρα καὶ τὰ χέρια του εἶναι ροζωμένα!...

Ὁ δικός μου μπαμπᾶς δὲ δουλεύει καθόλου καὶ τὰ χέρια του εἶνε μαλακὰ σὰν τὰ δικὰ μου.

—Εἶνε πλούσιος, εἶπεν ὁ μικρὸς.

—Ναί, εἶνε πολὺ πλούσιος! Ἐχομε πολλὰ χωράφια πίσω ἀπὸ κελνο ἐκεῖ τὸ βουνό. Εἶχα πάει κάποτες ἐκεῖ. Εἶτανε πολλοὶ φτωχοὶ ἄνθρωποι ποὺ θέριζαν καὶ σιολίζαν τ' ἀστάχια. Ὁ Ἰδρωτὰς ἔτρεχε ἀπὸ τὸ μέτωπό τους. Ὁ μπαμπᾶς εἶχεν ἀνοίξει τὴν ὀμπρέλλα του γιὰτὶ ὁ ἥλιος ἔκαιε πολὺ. —«Αὐτοὶ ὄλοι δὲν ἔχουνε χωράφια σὰν κ' ἐμᾶς;» τὸν ρώτησα. —«Ὅχι» μοῦ εἶπε. Ἐγὼ τὸν ξαναρώτησα. «Γιατί;» μὰ δὲν μ' ἀποκρίθηκε. Ἰστερα εἶπε σὰ νὰ μιλοῦσε μόνος του: «Εἶνε φτωχοὶ!...» Μὰ γιὰτὶ νάναι τόσο πολλοὶ οἱ φτωχοὶ, Γρηγόρη; Τὸ παιδί σήκωσε τοὺς ὤμους του. Κ' ἔπειτα φάνηκε σὰν νὰ σκεφτότανε βαθειά. Στὸ μελαφὸ του μέτωπο χαράχτηκαν δύο ἐλαφρὲς ρυτίδες καὶ τὰ φρυδιὰ του κατεδήκανε καὶ σκιασαν τ' ἀποχαμένα του μάτια. Ἐκανε ν' ἀνοίξει τὸ στόμα του, τὰ χειλάκια του κουνήθηκαν μὰ σφίχτηκαν ἀνάμεσα στὰ δόντια του.

—Τί σκέφτεσαι, Γρηγόρη; Πῶς φαίνεσαι; Σὺ νὰ πονεῖς... Τὸ φτωχόπαιδο ἀνατινάχθηκε σὰ φοβισμένο.

—Τίποτα, μουρμούρισε.

—Πῶς τίποτα; Τί σκέφτηκες κ' εἶσαι τώρα λυπημένος;

—Τὸν πατέρα μου.....

—Γιατί εἶνε φτωχός; Δὲν πειράζει.... Ἄφου σὰς ἀγαπᾶ πολὺ....

—Ναί, μᾶς ἀγαπᾶει, ἀλήθεια. Μὰ μιὰ μέρα μ' ἔδειρε ἄσκημα.

—Σ' ἔδειρε; Καὶ σένα σὲ δέρνει ὁ πατέρας σου; Μὰ δὲν εἶνε καλός;

—Εἶνε καλός, πολὺ καλός ὁ πατέρας. Μὰ εἶτανε λυπημένος. Τὸν εἶχανε διώξει ἀπὸ τὸ ἐργοστάσιο.....

—Γιατί τὸν ἐδιώξαν;

—Δὲν ξαίρω μὰ ὁ ἀδερφός μου ἔλεγε πῶς ἐζήτησε πολὺ πρῶμα τὸ μισθό του....

Ἡ μητέρα ἦταν ἄρρωστη.... Εἶνε καλός, πολὺ καλός ὁ πατέρας. Ὁ Νίκος τὸν ξαναχάιδεψε, μὰ ὁ Γρηγόρης εἶχε ταραχτεῖ πολὺ. Παραπονέθηκε. Ἐνας ἀσυγκράτητος λυγμὸς ξέφυγε ἀπὸ τὸ στηθάκι του. Σηκώθηκε ἀμέσως κ' ἔτρεξεν ἀλαδισμένος πρὸς τὴν πόρτα. Ζητοῦσε νὰ φύγει. Μὰ ὁ Νίκος ἔτρεξε πίσω του.

—Γρηγόρη, γιὰτὶ φεύγεις, Γρηγόρη; Δὲ μ' ἀγαπᾶς, Γρηγόρη... Γύρισε, σὲ παρακαλῶ.... Ἀγκάλιασε τὸ φτωχόπαιδο καὶ τόσφιξε παράφορα στὸ στηθος του. Ἐνα δάκρυ ἀπὸ τὰ μάτια του ἔδρεξε τὸ μάγουλο τοῦ μικροῦ. Ὁ Γρηγόρης ἀνατρίχιασε στὸ καυτό αὐτὸ δάκρυ.

—Νίκο, κλαῖς; Κλαῖς ἐσύ, Νίκο; Καὶ τὸν ἄρπαξε στὴ μικροῦλα ἀγκαλιὰ καὶ τὸν φίλησε γλυκά. Οἱ μπουκλές τοῦ Νίκου ἔλουναν τὰ δύο παιδικὰ πρόσωπα κ' ἡ ἀποδείλινη πνοὴ δρῶσιζε τὰ φλογισμένα μάγουλά του....

—Δόσε μου τὸ ροῦχο σου, Γρηγόρη. Ἡ γλυκεῖα φωνούλα τοῦ μικροῦ, ὀπέροχη στὴν καλοσύνη της ἔσμιξε μὲ τὸ μύρο τῶν λουλουδιῶν σ' ἕνα ἀγγελικὸ φίλι. Εἶχε μιὰ χερουδικὴ ἀντιλαλιά, καὶ στὸ κρουστό της ἀπόηχο σελάγιζεν ἡ ψυχόρμητη τρυφερότη.

—Δόσε μου τὸ ροῦχο σου, Γρηγόρη... Νὰ τὸ δικό μου.

Τὸ παιδί ἔβγαλε τὸ χιλιοτριμένο του φόρεμα καὶ τόδωσε τοῦ μικροῦ.

—Ἄ! πόσο μ' ἀρέσει ἔτσι!... Τώρα εἶσ' ἐσύ τὸ πλουσιόπαιδο... Ὁ κήπος εἶναι δικός σου... Κι' ἀνοίξεις τὴ βαρεῖα σιδερένια πόρτα καὶ μὲ πῆρες μέσα νὰ παίξουμε μαζὶ... νὰ φᾶμε φρούτα καὶ νὰ ψαρέψουμε.... Πόσο μ' ἀγαπᾶς, Γρηγόρη! Πᾶμε νὰ ψαρέψουμε. Ἐχεις ἔτοιμη τὴν πετονιά, Παῦλο; Προχωρέσανε στὸ δάθος τοῦ κήπου. Ἀνάμεσα σὲ ὠραῖες φυτιὲς ἀπλώνονταν ἡ τεχνητὴ λίμνη μὲ τ' ὀλοκάθαρο νερό. Στὴν ἄκρια εἶχανε πέσει κάπια πράσινα φύλλα καὶ στὸ δάθος φαίνότανε τὰ σκορπισμένα ὀλάσπρα χαλίκια, ἀστραφτερά, σὰ νὰ τρεμόπαιζαν ἀπὸ τὴν ἀέρινη πνοὴ ποὺ ἔκανε ν' ἀνατριχιάζει ἀνάλαφρα ἡ ἐπιφάνεια τῆς γούρνας. Τὰ μικρὰ ψαράκια, κοπάδια κοπάδια, χρυσοκόκινα, διάβαιναν χαμηλὰ καὶ κάπου κάπου φτερούγιζαν ἴσαμ' ἀπάνω καὶ τὰ λέπια τους ἀστραφταν τότε σὰ ροδοπέταλα χρυσομένα ἀπὸ ἕνα πλούσιο Δύσμα. Ὁ Παῦλος κάρφωσεν ἕνα κομάτι τυρὶ στὸ ἀγκίστρι καὶ τὸ πέταξε μέσα. Πολλοὶ κύκλοι, μύριοι κύκλοι, στενοί, πῖο πλατεῖοι, μεγάλοι, φάνηκαν κ' ἀπλωσαν ἤρεμοι, σὰ γαλήνη! στοχασμοὶ παρθένας πῖο νοσταλγεῖ... Οἱ μενεξέδες, οἱ βιολέττες καὶ τὰ λειμονόγνια ἀνάσαιναν σὰν ὠραῖος Ἐφῆδος ποὺ νείρεται νιότης φαντασιές... Τὰ παιδιὰ ψαρεύανε καὶ γελοῦσαν.... Κ' ἕνα μαρμάρινον ἀγάλμα παλαικῆς Θεᾶς τὰ κοίταζε μὲ στοργικὸ φωτόγελο.

Ὁ Νίκος ἀκούμπησε σὲ μιὰ μικρὴ ροδκινιά καὶ φαίνότανε πολὺ χαρούμενος. Τὰ ὠραῖα του μάτια ἀποχανότανε παιδρὰ σ' ἕνα ὄνειρομένο ταξίδι καὶ τὰ ροδοκόκινα χειλάκια του ἀνοίγαν ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ σὰ νάθελε νὰ μιλήσει πολὺ, νὰ ξεστομίσει λόγια ποὺ τοῦ ἐρχότανε ἀπὸ μέσα φωτεινὰ ὅπως ἡ παιδιὰτικὴ ἀνοιχτοκαρδιωσύνη του.

—Εἶνε καλὰ, εἶνε πολὺ καλὰ ἔτσι... μουρμούριζε. Κ' ἐνωθες ὀλέπνσάς των πῶς κυνηγοῦσε τίς πῖο εὐχάριστες ἐντύπωσές του μέσα σ' ἕνα ἡδονικὸ θησαυρὸ ἀιστημάτων ποὺ φουσκώνανε τὴ μικροῦλα του ὑπαρξὴ κείνη τὴν ὥρα...

Ἐχει συνέχεια.

ΣΩΤΟΥ ΓΑΡΔΕΝΗ

ΝΥΧΤΙΑ ΑΓΡΥΠΝΙΑΣ

Ταπεινότητα δῶρο τοῦ ΒΟΥΤΥΡΑ

Ὁ ὕπνος αὐτὸ τὸ βράδυ δὲ βάρυνε καθόλου τὰ μάτια τοῦ Χουφτῆ. Καθότανε σ' ἕνα σκαμνί, πλαί στ' ἀνοιχτὸ παράθυρο, κ' εἶχε ἀπλωμένο τὸ ἀφρημένο του βλέμμα στὸ πυχτὸ σκοτάδι τοῦ δρόμου, ποὺ ἦτανε βουβὸ, σὰ θηρίο κοιμισμένο. Μιὰ πνιγηρὴ βροῦμα ποῦβγαίνει ἀπ τὸ λασπωμένο δρόμο, σὰν τὴ μοῦχλα, γέμιζε τὴ χλιαρὴ ἀτμόσφαιρα τῆς καμαροῦλας. Πέρα στὸ ἀέναντι πεζοδρόμιο, διέκρινε δύο σιλουέτες. Ἦταν ἕνας νέος καὶ μιὰ νέα. Τοὺς ἔβλεπε σχεδὸν κάθε βράδυ, στὴν ἴδια θέση, νὰ μιᾶνε κάμποση ὥρα, κ' ὕστερα νὰ χωρίζονται. Ὁ Χουφτῆς ἐννοιωθε νὰ τὸν ἐνοχλοῦνε νευριστικά, κ' ἔτρεφε μέσα του ἕνα μεγάλο κὶ ἀνατίο μῖσος, σὰ μιὰ ζήλεια, ἐναντίο τους. Ὁ ψίδυρος τῆς ὀμιλίας τους, τοῦ φαίνονταν σὰν τὸν ξεψυχημένο θόρυβο ποὺ ἔκαναν τὰ φύλλα τοῦ ὠρολογίου, ὅταν τὰ ξεφύλλιζε κάθε Κυριακὴ πρῶτ-πρῶτ ὁ ἀναγνώστης δια-

βάζοντας τὸν ὄρθο... Ἡ ὥρα περνοῦσε... Ἐνα μεθυσμένος στρατιώτης μῆκε στὸ δρόμο τρικλίζοντας, καὶ γέμισε τὴ σιωπὴ μὲ τὰ μερδεμένα λόγια ἐνὸς ἀμανέ :

« Ἀνάθεμα στὸ λοχαγὸ καὶ τὸν ἐπιλοχία
ποῦ μ' ἔβαλαν στὴ φυλακὴ δίχως καμμιάν αἰτία ».

Κι ὄλο τὸ ἴδιο ἐπαναλάβαινε. Παρακάτω σκόνταψε κ' ἔπεσε στὶς λάσπες. Κατόπι τὸν εἶδε νὰ σηκώνεται βλαστημόντας, καὶ νὰ ἐξακολουθεῖ τὴν ἀμανέ του, ὡς πού ἡ συρμένη του φωνὴ σβύστηκε σιγὰ-σιγὰ. Σήκωσε τὰ μάτια του στὸν οὐρανό. Εἶδε τὰ λαμπερά του τ' ἀστέρια νὰ τρεμοσβύνουν ἀδιάκοπα σὰ νὰ τὸν περιγελοῦσαν... Μόρφασε εἰρωνευτικά. Ἄπλωσε τὸ βλέμμα του σ' ἕνα μικρότατο φῶς, πού λαμπύριζε πάνω σ' ἕνα κοντινὸ σκοτεινὸ λόφο. Στὸ σκοτάδι, τὸ ἕψωμα δὲ διακρίνονταν καὶ τὸ φῶς φαινότανε σὰ μετέωρο, σὰ καμμιανῆς χάστικης φούσκας. Τοῦκανε ἐντύπωση, γιατί αὐτὸ μόνον φώτιζε στὸν κατασκότεινο λόφο—καὶ κανένας σοφὸς θὰ κάθεται κεῖ—εἶτε—ποῦ ξαγριανταί ὅλη τὴ νύχτα διαβάζοντας βιβλία πλάι στὴ λάμπα του, κανένας σπουδαστὴς ἴσως. Σώπασε. Τὸ ρυθμικὸ ροχαλιτὸ τοῦ Παναγιῆ, πού κοιμότανε στὸ βάθος τῆς σκοτεινῆς καμαρούλας, ἀκούοντανε τότε ἤσυχο τότε θορυβώδικο. Μὴ σκέψη ἀλλόκοτη τοῦρθε ξάφνου. Τοῦ φάνηκε σὰν κάποιος νὰ τοῦλεγε, πῶς, ἐκεῖ στὸ φῶς θαύρισκε μιὰν εὐτυχία... Κάτι τὸ ἀκαθόριστο, ἔξω ἀπὸ τὴ μονότονη βαρυστικὴ ζωὴ πού ζοῦσε...

Πῆρε μηχανικὰ τὸ καπέλο του, ἀνοίξε τὴν πόρτα, πού ἔβγαλ' ἕναν διαπεραστικὸ τριγμὸ σὰν φωνὴ τρόμου καὶ βγήκε ὄξω. Οἱ δυὸ σιλουέτες ἐξακολουθοῦσανε νὰ μιλοῦνε στὸ πεζοδρόμιο. Πέρασε μπρὸς τους, κι ἄκουσε τὴ φωνὴ τοῦ κοριτσιοῦ πού ἔλεγε παραπονέτικά :

— Σταμάτη. Μοῦρχεται νὰ σκοτωθῶ, δὲ μπορῶ νὰ ὑποφέρω πιά τὴ ντροπὴ, τὴν ἀτιμία. Δὲ μπορῶ !...

— Κρίμας—ἔκανε ὁ Χουφτῆς—κ' ἐγὼ τοὺς μισοῦσα, νομίζοντας πῶς εἶν' εὐτυχημένοι. Τράβηξε γιὰ τὸ λόφο. Τὰ ἠλεκτρικὰ δὲν ἦταν ἀναμένα, γιατί θὰ εἶχε φεγγάρι ἀργότερα. Μὰ τί θὰ πῆγαίνε νὰ κάνει ἐκεῖ ;—Δὲν τὸ εἶχε σκεφτεῖ καθόλου Ἄπο μιὰ περιέργεια ἴσως !—Προχωροῦσε στὰ στενά, ἀνηφορικὰ δρομάκια τοῦ λόφου, τὰ γεμάτα λάσπες. Τὰ σπιτάκια ἦταν κλειστά καὶ βουβὰ σὰν ἔρημα. Σὲ κάποια στροφή διέκρινε ψηλά, στὴν ἀκρὴ τοῦ δρόμου, στὴν κορφὴ κοντὰ τοῦ λόφου, τὸ φῶς. Μὲ κάποιο ἀόριστο καρδιοχτύπι, ἄρχισε ν' ἀνεβαίνει τὸ δρόμο. Ἄπο μιὰν ἀνοιχτὴ πόρτα, ἕνα μεγάλο σκυλὶ δεμένο μ' ἀλυσίδα, ἄρχισε νὰ γαυγίζει μὲ λύσσα, κ' ἐν' ἄλλο ἀδέσποτο παρέκει τὸν ἐπλησίασε γαυγίζοντας καὶ παρακολουθώντας τον ἀπὸ πίσω του. Τὸ γονιὸ σας βρομόσκυλα—μουρμούρισε κ' ἐξακολούθησε τὸ ἀνέβασμα. Σὲ λίγο στάθηκε ἀπέναντι στὸ σπῆτι μὲ τὸ φῶς. Ἦταν ἕνα χαμηλὸ παληόσπιτο, ἡ μισοσαπισμένη του πόρτα ἦταν ὀρθάνοιχτη, κι ἀπ' τ' ἀνοιχτὰ πατζούρια ἐνὸς παράθυρου, ἔβγαίν' ἕνα θαμπὸ νυσταχτικὸ φῶς κάποιας λάμπας. φωνὲς ἀντρίκες, γυναικειῆς, καὶ γέλοια, γλήγορα... Εἶδε πίσω του τὸ ἀδέσποτο σκυλὶ πού ἐξακολουθοῦσε νὰ γαυγίζει καὶ πέρα ἀπὸ τὸ λόφο, τὴ μεγάλη πόλη κοιμισμένη στὸ σκοτάδι, καὶ λίγα φῶτα σκόρπια δῶ καὶ κεῖ, σὰν κολοφωτιές.

Ἄκουσ' ἕνα τριγμὸ ἀπ' τὸ σπῆτι μὲ τὸ φωτισμένο παράθυρο ἕνας κοντὸς ἀνθρωπάκος βγήκε ἀπ' τὴ χαμηλὴ πόρτα ἦταν ἀσπριτζῆς δίχως ἄλλο, καθὼς ἔδειχναν τὰ πιτσιλισμένα ἀπ' τὸν ἀσβέστη παληόρουχά του. Τὸ σχεδὸν ὀλόγιομο φεγγάρι ἀνέβαινε αὐτὴ τὴν ὥρα ἀπ' τὸ βουνό... Τὸ χλωμὸ του φῶς, φώτιζε τὸ πρόσωπο τοῦ ἀνθρώπου γύρω ἀπὸ τὰ σαρκώδη γέλια του τὰ μαῦρα, ὑπῆρχαν πληγὲς καὶ μεγάλα κίτρινομαυρα σπυριά. Ὁ Χουφτῆς ἀνατρίχιασε. Πέρασε πλάι του καὶ χάθηκε στὸ σκοτάδι. Γύρισε πρὸς τὴν πόρτα τοῦ χαμόσπιτου, κ' εἶδε νὰ μπαίνουνε δυὸ ψηλοὶ ναῦτες, λέγοντας χοντρά ἀστεία σὲ μιὰ γυναῖκα μισόγυμνη, πού διακρίνονταν στὸ βάθος τῆς πόρτας. Ἄκουσε τὸ βραχνὸ της γέλοιο... Αἰστάνθηκε κάτι σὰ ντροπῆ.

— Ἄ ! εἶνε γυναῖκες !... γυναῖκες ἔ ! ;... Ψιθύρισε μὲ ἀπάθεια,—ἀλήθεια δὲν εἶνε κουτοὶ τόσοι καὶ τόσοι πού πηγαίνουν σ' αὐτὲς ! ; Στὴ φαντασία του ἦρθε ἡ φτωχικὴ

του καμαρούλα, πού στὸ βάθος τῆς θὰ κοιμότανε ξένοιαστα ὁ Παναγιῆς, ρουχαλίζοντας, ἐνῶ ἀπ' τὸ ἀνοιχτὸ παράθυρο θάμπαινε μιὰ πνιγρὴ βροῦμα μοῦχλας. Σήκωσε τὰ μάτια του στ' ἀστέρια πού ἐξακολουθοῦσανε νὰ τρεμοσβύνουν' αὐτὴ τὴ φορὰ τοῦ φάνηκε σὰ νὰ χαμογελοῦνε...

— Δὲν εἶνε ζωὴ αὐτὴ πού κάνω, δίχως καμμιά εὐχαρίστηση... Οἱ γυναῖκες...μουρμούρισε σφίγγοντας τὰ δόντια του—οἱ γυναῖκες ναί ! Ἐσφιξε στὴ χοντρή του παλάμη τὰ κουρελόχαρτα τοῦ μεροκάματου. κ' ἔσπρωξε ἀποφασιστικά τὴν ὀρθάνοιχτη πόρτα τοῦ παληόσπιτου...
ΑΘΗΝΑ, Γενάρης 1923.

CELSAR TITUS STOICHA

Μετ. ΠΑΝ. ΘΕΟΧΑΡΙΔΗ

ΚΟΣΜΙΚΟ ΔΡΑΜΑ

Μιὰ δυνατὴ βροντὴ ξεσκίξει τὰ ἑπτὰ σημεῖα τοῦ ἀπείρου: Ἡ ἀνοιχτὴ δολοφονήθηκε ἀπὸ τὸ στιλέτο ἐνὸς ἀγρίου, ὀρητικοῦ, σφετεριστοῦ... Ὁ γέρω-ἥλιος—μόλις δὰ πού ξύπνησε—χύνει, ταραγμένος, θερμὰ δάκρυα—κόκκινα σὰν αἷμα—πού κηλιδώνουνε στὴ διάβα των τὰ χαλιὰ τῶν συνέφων. Ὁ οὐρανὸς παρομοιάζει ἕνα κοβούκλιο-μουλβί, πού φιλοξενεῖ κάποιο ἀκριβὸ νεκρό. Σὲ κεντημένο σάβανο—σὰν τῆς νύφης τὰ στολίδια—κοιμάται, κατεστραμένη, ἡ ἀνοιχτὴ τὸν ὕπνο τὸν αἰώνιο; τὴν κοντὴ ζωὴ τῆς τῆ σκόρπισε ἐπιλήψιμα κ' ἐπικούρεια... Σὰν αὐτοκρατορικὸ φύλακες—οἱ φοίνικες, οἱ βαλανιδιές, κ' οἱ λευκὲς στέκονται ἀκλόνητες—γύρω ἀπὸ τὸ κοσμικὸν ὀστεοφυλάκειο, μὲ ὄψη πελιδνὴ—σὰ νὰ κρατοῦσαν κ' αὐτὲς τὶς πνοὲς τους. Τὸ ἀνεξήγητο κοχλάζει σ' ὅλη τὴν πρασινάδα: Τὸ σύνολο εἶνε ξερὸ καὶ μαραμένο, στοὺς λοφίσκους καὶ στὶς χαράδρες, στὶς στέπες καὶ τὶς πυκνοφυτιές... Ἄδύνατα παραληρήματα πτωμάτων πλανῶνται ἴσαμε τὸ βασίλειο τῶν κονδέρων: (γυπῶν) βγαίνουν ἀπ' τὴ σιωπηλὴ καλαμάγρωση τῶν ἐλῶν, ἀπ' τὶς λόχμες τῶν ἀγρίων χόρτων, ἀπ' τὰ ξερὰ ξύλα, ἀπ' τοὺς κορμούς τ' ἀμπελιοῦ, ἀπ' τὶς μουριές κ' ἀπὸ τὰ καλάμια τ' ἀκάνθινα. Οὐδριάζει ἄσκημα τὸ σκυλάκι τῆς γῆς—σὰ ν' ἀνακάλυψε τὴν ἐπίγειο φυλὴ. Ἡ Σφαῖρα φαίνεται νὰνε μπαλωμένη μὲ ἀνοιγμένα νεκροταφεῖα ἀπ' τοὺς χειμάρρους. Μεθρημένα τὰ πουλιὰ πετοῦν—ἀπὸ τὸν φόβο τοῦ μολύσματος—ἀπάνω ἀπὸ τὸν ὠκεανό. Ἡ φωλιές ἀπ' τὶς γωνιές καὶ τοὺς γρεμοὺς μέινανε ἔρημες. Τρομαγμένα φεύγουν τ' ἀγρία ζῶα—σὰ νὰ τὰ κυνηγᾷ ὁ διάβολος: ὁ ἀσπάλακας καὶ τὸ σκυλιῆκι κρύβονται στὴν ὑγρὰν ἄργιλλο. Ὁ σκαντζόχοιρος καὶ ὁ σκορπιὸς κάτω ἀπὸ τὰ ἔρειπια ἢ σαύρα καὶ ἡ ὄγεντρα, στὰ κουφώματα τῶν βράχων:.... Τῆς παλίρροιας τῶν μετεώρων—οἱ τελευταῖες πτήσεις μπερδεύονται καὶ χάνονται—πνιγμένες στὸ νέχταρ. Ἀπολιθώνονται μὲ τὴ σονάτα τῆς διακομένης ἀγάπης οἱ γρύλλοι μὲς' ἀπ' τὶς κολιτιδές,.

Ἐνας θόρυβος, μιὰ ταραχὴ, διαπερνᾷ τὸν ὀρίζοντα—σὰ νὰ προειδοποιεῖ κάποια αἰφνίδια φωτιά: Θὰ περάσῃ ἡ νεκρὸσιμη ἀκολουθία τῆς ἀνοιξης... Οἱ μέλισσες μουρμούριζον, πῶς φέρεται ἀψηλά, ἀπὸ κάποιες ὑπερφυσικὲς ὑπάρξεις πάνω σ' ἕνα διαφανὲς φορεῖο—νεκρῶν—μέσα σὲ φέρετρο ἀπὸ ἕνα εἶδος κρύσταλλο ἀόρατο στοὺς θνητούς... Τὰ κύματα τῆς καπνιάς ξετυλίγονται—σὰ σ' ὄνειρο... Χτυπᾷ τὸ τσεκούρι τοῦ ξυλοκόπου—σὰν, οἱ χιλιάδες τὰ σφυριά, στὸ ἀμῶνι. Ἐκατομμύρια τζοντζεδῶν—ἀνθρωποὶ—μαζεύονται σὰν τὰ μερμήγκια—ἐνοχλημένοι ἀπὸ μιὰν ἀγνωστὴ δύναμη. Οὐτ' ἐνος θεϊκὸς μάντης δὲ φωτίζει τὸ σκοτάδι τῆς φαντασίας των—ὡστε μιὰν ἀπάστραψη νὰ σταλάξῃ ἀπὸ τὸν ἀλληγορικὸ πέπλο πού σκεπάζει τὴ βλέψη του καὶ νὰ ἐπεξηγήσῃ τὴν ἔκτακτη λιτανεία... Σὰν ἀγέρας τρέχ' ἡ φήμη—ντυμένη σὰν ποντίφικας ἱεράρχης, σὲ κεχρομπαρένια ἀμφια—μὲ μιὰ φωνὴ ἀπ' τὸν ἄλλο κόσμον, πού ψαίλνει παράκλησες, πλεξίματα ἀπὸ ρυθμούς, ἐδάφια, ψαλμοδιές καὶ ἀγριεὲς στροφές. Ἐνα

ἀτέλειωτο μαύρο κορδόνι κοράκοι πεινασμένοι διακρίνονται, πού χωρίς άλλο θά ἀποτελειώσουν τὸ ἔργο τοῦ νεκροθάφτη καὶ τῆς μοιρολογίστρας. Οἱ ρυθμιστῆρες τῆς μηχανῆς τῶν πηγαδιῶν τρίζουνε, σὰν ἓνα σύνθημα. Ἡ τρικυμία—σὰ μιὰ παγκόσμια ἐπανάσταση,—σηκώνει παντοῦ τὴ σκόνη... Σπαραξικάρδιο, διακρίνεται—σὰν προανάκρουσμα—τὸ μοιρολόγι τῶν ἀπομεινάντων.

Οἱ πηγές θρηνοῦν τὴν γλυκύτητα τῶν χαδιῶν, οἱ βοσκοὶ τὸ πλούσιο λειβάδι, οἱ γυναῖκες, σὰ νὰ πῆραν ἀπὸ τώρα τοὺς ἀντρες τους στὸ στρατό, τὰ κορίτσια, τὰ στεφάνια τῶν λουλουδιῶν, τὰ παιδιὰ τὸ παιχνίδι τοῦ μπαλονιοῦ... Χρμετίζει ὁ ὀρίζοντας ἀπὸ τὴ διαπεραστικὴ δόνηση... Ἀκούονται σὰ στὰ παραμύθια: ξυσίματα τεράτων, βῆχες φθυσικῶν, διασταύρωσες σπαθίων, συνθήματα ληστῶν, συριγμοὶ τόξου, τριξίματα σπασμένων τζαμιῶν, κουδονίσματα ἀλυσσιδῶν, κραυγὲς παγωνιῶν, βρυχηθμοὶ ἀγρίων θηρίων, γκρέμισμα σφηκοφωλιᾶς, κροτάλισμα σκελετῶν εἴτε κατοικύλισμα δέντρων... καὶ στὸ τέλος ὁ καλπασμὸς τῆς ρόδας μιᾶς ἀιαξας πού τρέχει δαιμονισμένα.

—Τὶ εἶνε αὐτὴ ἡ ἀγέλη τοῦ ἄδης;—ρωτιοῦνται οἱ περιπλανώμενοι λαοὶ—γιατὶ στὸ σκεπασμένο ἀπὸ τοὺς ἀτιμούς φακὸ τῆς συνεννόησής των, τίποτε δὲν ἀντινακλοῦσε;... Καμμιά ἀπάντηση. Ἡ φύση μοιάζει ἓνα γιγάντιο νοσοκομεῖο, εἶτε, ἓνα ἄσυλο μανιασμένων τρελλῶν...

Στὴν ἀστενικὰ λάμψη—σὰν ἀγωνία—ἄλα φαίνονται ἀντιπαθητικά: Οἱ σκηματιεὶς τῶν τοίχων, τ' ἀχνίζοντα σκουπίδια, ἡ ὑγρασία τῶν σκητῶν, τὸ ὑγρὸ τῶν δέντρων, ... καὶ ἡ σκουριά τῆς κεραμίδας. Οἱ ἄνθρωποι φαίνονται πρισμένοι, με μέρωπα ρυτιδωμένα με ὀψη κουρασμένη, με πλατιοὺς γύρους στὰ μάτια, ὠχρότητες χλωροτικές, ὠχροὶ γιλοῖοι, ἢ παχύσαρκοι.... Στὰ σταυροδρόμια στήσανε χορὸ οἱ βρυκόλακες με τὶς νεράιδες, οἱ κόλακες με τὰ ξωτικά.... Γύρω ἀπὸ τὶς ξηραμένες λίμνες φιλονεικοῦν, χωρὶς σταλιά θεοσεβείας, οἱ κουκουβγίες με τὰ λελέκια, οἱ αἰγῶλοι με τοὺς λιβέλλους.... Ἀνεβασμένα σὲ σωροὺς ἀποξηραμένης λάσπης, τὰ βατράχια κακολογοῦν—σ' ἓνα κατακλισιῶ ἀπὸ βρυσίες—ἐνῶ καταβροχτίζουν τὸν ἀέρα γιὰ ὅταν θά μανταλωθοῦν στὸ παλατάκι τους με τὶς παγωμένες πόρτες... Διγοθυμισμένος ἀπὸ τὸν πόνο καὶ τὰ γηρατειὰ—πέφτει ὁ ἥλιος σὲ μιὰ κορφῆ—σὰν τὸν τυφλὸ καὶ παραλυμένο ζητιᾶν—σὲ πόζα ἤρωα τῆς ἐποποιίας... Φαίνονται πένθιμα φλάμπουρα τοῦ σκότους καὶ συνοπτικοὶ φάρσοι τῆς σιωπῆς...

Κάποιος ἀναψε τὰ καντυλάκια τῶν ἀστεριῶν—πού καννίζουνε σὰν τὰ φυτίλια τῶν καντυλιῶν πού μένου χωρὶς λάδι....

Ποιὸς νὰ πάγει ἄραγε τὸ λυχνάρι τοῦ φεγγαριοῦ μπροστὰ στὸ φέρετρο; Οἱ σκιεὶς παρωδοῦν τὸν ἐπίλογο τοῦ κοσμικοῦ δράματος. Ἐξαντλημένοι σὰ νὰ πέρασαν μιὰν ὀργιαστικὴ νύχτα—μοιάζουν οἱ θνητοί. Χάνουν τὶς σκέψεις καὶ τὶς ἀναινήσεις τῶν, σὰν τὶς ἐφήμερες.... Τὸ λικέρ τῆς ἀπελπισίας χώνεται στὶς φλέβες τους. Φλογισμένες πληγὲς ἀπὸ τὴν ὑγρασία, ἀφρίζουν τὶς καρδιές τους. Αἰσθάνονται συντριμένοι κάτω ἀπὸ τὴν πίεση ἐνὸς πικροῦ ἀρώματος. Τὸ χάος μοιάζει τὸ καζάνι πού λιώνει τὸ σίδερο... Τὰ τσακάλια καὶ οἱ ἀλεπούδες, διατρέχουν τὰ ἔρημα...

ΣΑΛΟΝΙΚΗ 21|1|1923

Ἄπ' τὸ Ρουμάνικο

Σημ. τοῦ Μεταφραστῆ.—Οἱ μερικὲς ἀσυναρτησίαι πού παρατηροῦνται στὴ μετάφραση δὲν προέρχονται ἀπὸ ἄλλειψη μεταφραστικοῦ γιατί προσπαθήσα ὅσο μῶδεσα περισσότερο, νὰ στολίσω τὴ μετάφραση με τὴν ἀκριβὴ τῆς ὀψης, ἂν καὶ ὑπάρχουνε στὸ πρωτότυπο λέξεις πού σὲ καμμιά γλώσσα δὲ μπορεῖ νὰ εἰπωθοῦν με μιὰ μόνον λέξη, εἶτε νὰ μεταφραστοῦν ἕρμα στὴ γλώσσα μας...

ΠΟΘΟΣ

Στὸν εἰγετικό μου ὑποσηρητὴ 1. οἰκ.

Μιὰ νύχτα πού θά λάμπουνε τ' ἀστέρια
στ' ἀκρογιάλι θά πάω νὰ τραγουδήσω
στὸ κύμα καὶ στὰ πλάτια τοῦ τὰ αἰθέρια
γιὰ σένα ἀγάπη μου δάκρια νὰ χύσω.

Μὲ ἄρπες θά παίζουνε, νεράιδων τέρια,
τὸν πένθιμο σκοπὸ πού θ' ἀρχινήσω,
χιονάτα, θά μου ραίνουν ἀνθη, χέρια,
ὡς πού δίχως κρασί θὲ νὰ μεθήσω.

καὶ θά χαθῶ στῆς θάλασσας τὰ πλάτια
στῶν γαλανῶν νεράιδων τὰ παλάτια
καὶ νεραΐδοαφρογέννητη θά γίνω.

ὦ! ἄς ἤμουν πάντα κόρη μὲς τὸ κύμα
πού τῆς γλυκιάς μου ἀγάπης εἶνε μνήμα
νὰ κλαίω νὰ τραγοῦδῶ κ' ἔτσι νὰ σβήνω.

ΦΙΦΗ ΜΠΑΒΕΡΗ

Η ΠΛΑΝΗ

Καὶ ἡ ὥρα πού λαλεῖ τ' ἀηδὸνι νάτη,
λαλεῖ μετ' τὴν ψυχὴ καὶ μαρμαρώνει.
Τρελλὰ, χρυσὰ λογάνια ἢ πλάνα Ἀπάτη
καὶ τὴν ἐλπίδα ὁ χρόνος μπαλασμώνει.

Ζῆσε ψυχὴ μου κ' ἔχε ἀκόμα τ' ἄτι
τὸ φτερωτὸ καὶ στέριο τὸ τιμόνι,
ὄθε σὲ φέρονον τὰ φιλιὰ τοῦ μπάτη
κεῖθε ἢ πνοή σου ἀγνή μου νὰ σιμώνει.

Ἀνάξια ἢ Πλάση γύρο σου, κορώνα
στὴν τίμια Γνώση πάνω δὲ σοῦ πρέπει
μὰ ἢ ξένη Ἀνάγνη ἀδιάφορη σὲ σκέπει.

Κι ἀντάμα μετ' τὴν Πλάνη τὴ γοργόνα
τὸ κύλισμα τῆς ὥρας ἀκλουθᾶτε
χωρὶς νὰ νιώθεις Σὺ κι Ἀυτὴ πού πάτε.

ΑΠ. Ν. ΜΑΓΓΑΝΑΡΗΣ

ΛΑΓΝΟ

Στὴ Δ)νίδα Δ. Π.

Τὰ χεῖλια σου, ἀκρογυαλιὰ σ' ὦρα δύσης ἡλίου
πού τὸ λευκὸ χαιδεύει τὴν τὸ κύμα, με ζαλίζουν.
(Πένθιμα πέπλα παγερὰ τὸν οὐρανὸ γερμίζουν.)

Τὰ μάτια σου ζαφείρια δυό, μεθυστικὲς ἀνταύγειες
πού ξεπετοῦν σὲ βραδυνὲς στιγμὲς, πὼς με θαμπώνουν.
(Νὰ! δυο ἀστραπέδες πού τοῦρανοῦ μαστίγωσαν τὰ πλάτη.)

Καὶ τοῦ κορμιοῦ σου τὸ λεπτὸ τ' ἄρωμα πού ἀπ' τῶν κρίνων
τὴ γοητεῖα τὴ χλωμὴ κάτι ἔχει, με πεθαίνει.
(Ὅπου καὶ νὰν ἢ φοβερὴ θὲ νὰ ξεσπάσει μπόρα.)

Ἀθήνα 1923

Β. ΜΕΣΟΛΟΓΙΤΗΣ

ΙΣΚΙΟΙ ΠΑΝΤΟΥ ΜΕ ΤΡΙΓΥΡΝΟΥΝ

Ἴσκιοι παντοῦ με τριγυροῦν στὴ θλιβερῆ μου ζῆση,
ψυχὴ μου ἐσὺ πού πόθησες, στὰ πον-περάσαν χρόνια,
στὸν ἥλιο, στὴ χαρὰ νὰ ζῆς, καὶ μιὰν οὐράνια δύση,
νὰ κλειεῖς μέσ' τὴν πορφυρὰ τῆς, τοὺς λογισμοὺς σου αἰώνια.

Στοὺς ἴσκιους τὼρ' ἀναγυρτὴ, στοῦ κάστρου ἔκει τὴν ἄκρη,
σὲ θύμησες χμαιοικὲς, σὰ σὲ πηγὴ ὄνειρου,
γέρονες τὸ νοῦ' κι ἀπ τὴν καρδιὰ νοσταλγικὸ ἓνα δάκρυ
στὰ πορφυρένια ξεφυγᾶ τὰ σύνορα τοῦ ἀπειροῦ.

Πόθοι, χαρὲς, μέσ' τὸ μουντὸ τοῦ χυνοπώρου δεῖλι,
δὲ σὰς ξεχνῶ, κι ἂν ἢ στεργὴ τὰ χεῖλη μου φιλήσει
πνοή σας, πού χαροῦμενη τραβάει ν' ἀργοκυλήσει,

σὲ χώρες πού δὲ σβύεται ὠχρὸ τὸ ρόδο τοῦ Ἀπρίλη,
σ' ἀκρογυαλιὲς δλόφωτες κι ἀφροστεφανωμένες,
πού οἱ βαρκοῦλες ἀργοκλαῖν στὰ κάτασπρα ντυμένες.

ΣΑΛΟΝΙΚΗ, Ὀχτώβρης—Ἐφταπύργι

Δ. ΑΥΓΕΡΗΣ

ΚΩΣΤΑ ΚΑΣΤΡΙΝΟΥ

Η ΠΛΑΝΕΜΕΝΗ

Του φίλου μου ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

Τὸν ἐγνώρισα στὸ μπουλεβάρτο, πού συχνά κάναμε τὸν περίπατό μας γιὰ νὰ χαϊροῦμαστε τὰ ἴμορφα φεγγαρόβραδα τοῦ Μάη. Λιγνὸς καλοντυμένος, πάντα τῆς ὥρας, ἔκανε τὰ μισώριμα καρίτσια νὰ τοῦ ρίχνουν ἀπόνα χαμόγελο συμπαιθείας. Ἀπὸ κείνη τῆ μέρα οἱ σχέσεις μας μεγαλώσανε κι' ὅσο περνοῦσε ὁ καιρὸς γινόμασταν στενοὶ φίλοι, ἀχώριστ' ἀδέρφια. Ἀπὸ μικρὸς - θὰ τῷγε τὸ αἷμα του - ἐνοιωθε μέσα του τὴ σπίνθα τῆς ἀγάπης, πού τότε δὲ μποροῦσε νὰ τὴν ξεδηλώσει. Τόρα ὅμως, ὁ Πάβλος, ἔτσι τὸν λέγανε, θριάμβευε. Ἦξαιρε νὰ πλανᾷ καὶ νὰ μαγέβη. Οἱ πονεμένες καρδιές στὸ ἀντίκρουμά του, γιόθανε μέσα τους ἕνα καρδιόχτυπο, σημάδι ἐλπίδας, ὅμως αὐτὸς σὰν ἄντρας πού γινότανε πιά, ξεχνοῦσε τὸν ἔρωτα τοῦ μαθητῆ, πού κάποτε ἔκανε καὶ γύρευε - ἴσως κ' ἀπὸ ἀνάγκη - ν' ἀγαπήσει μὴ γιὰ πάντα καὶ νὰ τὴν ἔχη μόνο αὐτός. Ποιά ὅμως θὰ ἦταν αὐτή; Γι' αὐτὸν ἔπρεπε νὰ εἶχε προίκα, νὰ ἦταν ὁμορφὴ καὶ νὰ ἦταν αὐτὸς ὁ πρῶτος τῆς, καὶ διάλεξε τὴ Σαμφῶ, τὴν ὁμορφοῦλα, τὴ σοβαρὴ κοπέλλα, τοῦ Κύρ Κωστή ὅπως τὴν ἤθελε. Δὲν τὴν εἶχε δὴ ποτέ του μὲ κανέναν, κ' ὅσες φερὲς τῆς ἔροικε ματιές γεμάτες λαχτάρα κείνη σὰν περῆσαν ζῶο, μὲ σηκωμένο κέφαλι ἔμνησκε ἀδιάφορη. Ἐἴτανε κορίτσι ἀπὸ οἰκογένεια καὶ φύλαγε τὴν ὑπόληψή τῆς. Ὁ Πάβλος βάλθηκε στὰ γὰρὰ νὰ τὴν ἀποκτήσει καὶ ποτέ δὲν ἔλιπε ν' ἀποτύχει, ἀφοῦ ὅλες αἱ ζωντοχῆρες μισότριβες, τρελαινότανε γι' αὐτόν. Μὰ μήπως καὶ δὲν τοῦ ταίριαζε; σκεφτότανε.

Ἡ Σαμφῶ πού ἔμπαινε τώρα στὰ δεκαφτά, ἄρχισε νὰ αἰσθάνεται τὴ θερμὴ φλόγα τῆς ἀγάπης ν' ἀπλώνη τὰ φτερά τῆς καὶ νὰ τὴν περιζώνη. Ἐβλεπε τίς ἄλλες νιές τόσο χαρούμενα νὰ παιροῦν τὸν καιρὸ τους.... γιατί λοιπὸν κ' αὐτὴ νὰ μὴν εἶχε ἀγαπήσει, γιατί νὰ μὴν ἀφαιθῆ στὸ ν' αἰστανθῆ τὰ πρῶτα χάδια, τὰ φλογερὰ φιλιά, ἐνὸς νέου, κ' ἔτσι μαζί νὰ περάσουνε τὸ ρεῖμα τῆς ζωῆς. Αὐτὴ ἦταν ἡ ἀρχὴ γιὰ τὸ ὕστερο τὸ τραγικὸ τῆς τέλους.

Ἡ Σαμφῶ, πού τώρα τὰ μπουμπούκια τῆς ἦταν ἀφθονα γιὰ τὰ γόνιμα μελίσινα ἀφέθηκε στὸν πρῶτο τῆς, τὸν Πάβλο τὸ γλυκὸ, πού τὰ πέταλα του σκορπούσανε ὅλη των τὴ δροσιά στὴ γλυκεῖα Σαμφοῦλα. Στάθηκε πλανεμένη, τρελλὴ ἀπ' τὴν ἀγνή λατρεία πού ἔρχεται στὴν ἀρχή. Κ' ἔτσι μιά μέρα, κ' οἱ δύο τους τρελλοὶ ἀπ' τὴν χαρὰ, κ' ἀπ' τὸν πόθο.... τῶν εἴκοσι χρόνων, ἀφέθηκαν νὰ παρασυρθοῦν ἐπ' τὸ ρεῖμα τῆς νιότης τους. Τὴ βραδυὰ ἦταν ἐκείνη καὶ γιὰ τοὺς δύο; ! Ἄρα γε θὰ τήνε ξανασυναντοῦσαν;

Ἐἴχαν περάσει οἱ τρεῖς πρῶτοι μῆνες κ' ὁ Πάβλος ἔμνησκε ἀδιάφορος. Ὑστερα ἀπὸ κείνη τὴ βραδυὰ ἐρχόταν ἕνα σύγνεφο νὰ ἐπισκιάσει τὸ βωμό τους. Ἡ Σαμφῶ κομμένη ἀπὸ τὸ πρῶτο σκίτωμα πού ἐννιωσε ἄρχισε κάτι νὰ προμαντέβη. Μὲ τίς βδομάδες ἢ μέση τῆς ἄρχισε νὰ φαρδαίνη, τὰ στήθια τῆς νὰ βαραίνουν καὶ τότε πιά κατάλαβε πού εἶχε περιπέσει.

Οἱ μέρες περνοῦσαν κ' ὁ Πάβλος τῆς φαινότανε ψυχρότερος καὶ μιά ὑποψία τῆς πέρασε. Μήπως ἡ ἀγάπη του ἦταν ἴσαμε δῶ. Γιατί νὰ μὴ φαίνεται, τόσο καιρὸ, κ' ὅταν ἔρχεται ἀπὸ καμμιά φορὰ νὰ φεύγει σὰ λύκος; ! Ὡς τόσο ὁ καιρὸς περνοῦσε, κ' ἔβλεπε τὸν κίντυνο νὰ ἔρχεται μ' ἄλλατα. Ἐνα βράδυ ὅταν ὁ Πάβλος φάνηκε περαστικός ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς τὸν ἔμπασε μέσα-κανεὶς δὲν ἦτανε-καὶ τοῦ τὰ ἔμοιλογηθήκε ὅλα. Ἐπρεπε νὰ τὴ ζητήσει, πὸν καταλάβουν τίποτε οἱ σπιτικοὶ τῆς. Πῶς ὅμως; μὲ τί τρόπο; Κανεὶς δὲν εἶχε καταλάβει πῶς ἡ σοβαρὴ καὶ ἡσυχὴ Σαμφῶ εἶχε ἐρωτευτεῖ. Ὁ ἀδερφός τῆς ὁ μούργος, δὲν πρόσεχε καθόλου τὴν ἀδερφή του, μέρα-νύχια χτίκιαζε στὰ καφενεῖα σκυμένος πάνω ἀπ' τὸ τάβλι ἢ τὴν πρέφα. Ὁ μπαμπᾶς τῆς ἀπ' ἄλλο μέρος, μεροκαματιάς, δὲν εἶχε καθόλου καιρὸ γιὰ τέτοια καὶ σὰν ὄρφανὴ πού ἦταν,

αὐτὴ ἦτανε καὶ στὰ μέσα καὶ στὰ ὄξω. Πόσο εἶχε πεδευτεῖ ὁ Πάβλος-γιὰ νὰ γράψει δυὸ λόγια... Τί στάση ἔπρεπε νὰ τηρήσει ἀέναντι στὸν ἀδερφό τῆς, σὲ κείνο τὸ ἀγοιό-παιδο, ἂν τὸ μάθαινε;

Ὁ κύρ-Κωστής ἅμα πῆρε τὸ γράμμα παραξενέφτηκε πολὺ γιὰτὴν πρώτη φορὰ μάθαινε πῶς ὑπόρχουνε γαμπροὶ πού ζητοῦνε μὲ γράμματα νύφες. Γιὰ τὴν Σαμφῶ ὅμως δὲν τοῦ περνοῦσε καμμιά ὑποψία. Ἐἴταν ἀδύνατο αὐτὸ τὸ σεμνὸ κορίτσι νὰ ξελογιαστεῖ, αὐτὸ πού ποτέ του δὲν εἶχε προφέρει ὄνομα νέου, Γι' αὐτὸ κ' ἀποφάσισε νὰ ξετάσει καλὰ κ' ἔπειτα θὰ σκεφτότανε τί ἔπρεπε νὰ κάμει. Τὸ βράδυ-ὁ γιός του ἔλειπε-μὲ ὑποχρῶσια προσπαθοῦσε νὰ κλέψει λόγια. Παρατηροῦσε τὴν κάθε κίνησή τῆς γιὰ νὰ καταλάβει τίποτε. Ἡ Σαμφῶ ἢ καυμένη σκυμμένη, σοβαρὴ, δὲν ἀπαντοῦσε στὰ πρῶτα ἐρωτημάτων του, ἄφηνε ὅμως ἕνα περιθώριο ὑποψίας, Ὁ νοῦς τῆς ἦταν κάπου ἄλλου... μακριὰ, ἴσως στὴν ὑπαρξὴ πού γεννιότανε μέσα τῆς. Πάλεβε μὲ τὴν στοργὴ καὶ τὴν ὑπόληψη. Πῶς θὰ φανέρονε πῶς ἦτανε σ' ἐνδιαφέρουσα κατάσταση; Κι' ἂν τὸ μάθαινε ὁ κόσμος; Τί θὰ γινότανε ὁ τίμιος ντροπαλὸς ἄνθρωπος πού τώρα καθότανε ἀντίκρου τῆς; Κείνη τὴ στιγμὴ ἀνοῖξε ἡ πόρτα καὶ μπήκε μέσα ὁ ἀδερφός τῆς. Ἡ Σαμφῶ μ' αὐτὸ ἔφυγε γιὰ νὰ τοῦ φέροι φαί, ὁ δὲ κύρ-Κωστής τώρα τὰ ἔβαλε μὲ τὸ γιό του. Μέρα μὲ τὴ μέρα ἢ Σαμφῶ βάρυνε περισσότερο, ἀπὸ κάποτε κάποια μελαγχολία βαριά τῆς ἐρχότανε. Ἐἴχανε τώρα περάσει δυὸ βδομάδες κ' ὁ Πάβλος δὲ φαινότανε.

Τὰ πράγματα κεντεῖνανε νὰ δείξουν πιά μονάχα τοὺς τὴν ἀλήθεια κ' ἔπρεπε κάπου νὰ καταλήξῃ αὐτὸ τὸ βασανιστήριο. Ἐπρεπε ἢ νὰ τὸ φανερώσει στὸ μπαμπᾶ τῆς, ἀλλὰ πῶς;—ἢ ἔπρεπε ὁ Πάβλος νὰ τὴν πάρει κρυφὰ καὶ νὰ φύγουν κάπου σὲ ξένο μέρος. Τὸ δεύτερο τῆς φάνηκε καλύτερο καὶ ἀποφάσισε νὰ πάει κείνη νὰ τὸν εὔρει στὸ γραφεῖο πού ἐργαζότανε.

Τὸ πρῶτ', ὅταν πιά ὅλοι εἶχαν φάγει κ' εἶχε τελειώσει τίς δουλιές τοῦ σπιτιοῦ ξεκίνησε γιὰ τὸν Πάβλο. Κόντεβε μεσημέρι, ὅταν ὁ Πάβλος ἀνώκοτος τὴν εἶδε μπρός του. Ἀφοῦ τοῦ ἐξήγησε τὴ θέση τῆς, τοῦ εἶπε πῶς τὴ νύχτα ἔπρεπε νὰ φύγουν. Θὰ κατὰστροφαν τὸ σκίθιο καὶ τὰ μεσάνυχτα θαρρότανε—αὐτὴ θὰ τὸν περιμένε—καὶ θάφευγαν στὴν πρωτεύουσα. Ὁ Πάβλος, πού ἢ Σαμφῶ πιά δὲν τοῦ χτυποῦσε πολὺ στὸ μάτι βρῆκε λόγους νὰ δικαιολογηθῆ. Καὶ πρῶτα πρῶτα, πῶς κανεὶς τίς μέρες βρισκότανε μὲ τόσες ἀδειες, χρωμένους καὶ σὰ φοβητάρη πού εἴτανε μὲ χαραχτήρα ἀσιαθῆ, τῆς εἶπε πῶς ἀδυνατοῦσε νὰ τὸ κάμει. Ἐπρεπε αὐτὴ νὰ παρακαλέσει τὸν πατέρα τῆς, νὰ τῆς τὸν δώσει. Κ' ἔτσι θλιμμένη κατάβαθα, κομμένη, ἀγανακτισμένη γιὰ τίς κακίες τοῦ κόσμου, γύρισε σπίτι. Θὰ ἔπεφτε στὰ πόδια τοῦ πατέρα τῆς καὶ θὰ τὸν ἐζητοῦσε, ἀφοῦ ἄλλος δρόμος δὲν εἶχε ἀπομείνει.

Τὸ βράδυ ὁ μπαμπᾶς τῆς εἶχε ρθῆ-νωρίς. Πέρασε λίγη ὥρα κ' ἐκεῖ πού φαινότανε ἦρεμος, βυθισμένος σὲ σκέψεις, γονάτισε μπρός του καὶ πιάνοντάς τον ἀπ' τὰ γόνατα:

—Πατέρα! Συχώρα με. Πλανέθηκα. Ἀμάτησα. Φταίω γώ, τὸ ἔξρω συχώρεσέ με καὶ χάρισέ μου τὸν Πάβλο. Μὴ μοῦ τὸν ἀρνηθεῖς μὰ πού μὲ ζήτησε. Πατέρα μου, ἀκούς πατέρα!!... Ὁ πατέρας ὅμως ἔμνησκε ἀκίνητος τὰ μαλλιά του σηκωμένα ὀλόρθα, τὰ μάτια του—ἀστραπὲς σπιθοβόλες—τὰ μάγουλά του—παραροῦνες κατακόκκινες—καὶ τὰ χέρια του—δυὸ γροθιὲς σηκώθηκαν ἀπὸ πάνω τῆς.

—Βρῶμα, παλιοκόριτσο, ἀτιμο σοί, σὰν τῆς Μάννας σου, φύγε, φύγε, δὲ σὲ θέλω, δὲν εἶσαι σὺ πιά κόρη μου, νὰ φύγεις! Κι' ἀρπάχοντάς τὴν ἀπ' τὰ μαλλιά τὴ σκούνησε ὄξω στὸ δρόμο.

—Βρωμερὸ σοί, ἔκλεισε πιά γιὰ σένα ἐτούτῃ ἢ πόρτα. Κι' ὁ ἄλλος ὁ κορμανταλάς; ὦ Θε μου, τί μοῦ τὰ δώκες; Κόψε μου τὰ χρόνια!... Ἡ Σαμφῶ μισολυπόθυμη, ἀπελπισμένη, παραληροῦσε ἀστόχαστα λόγια. Πῆρε τὸ στενὸ δρομάκι χωρὶς νὰ σκεφτεῖ, πού θὰ τὴν ἔβγαζε.

Ἐἴταν ἀστροφεγγιά. Ὁ οὐρανὸς γεμάτος ἀστρα. Τὸ φεγγάρι πρόβαλνε τὴ μορφή του χαμογελώντας, ὦ! τί εἰρωνεῖα! Κάπου—κάπου ἀκούοντανε τὰ οὐρλιάσματα τῶν

μαντρόσκυλων. Δέν ἤξαιρε καὶ κείνη ποῦ θὰ πήγαινε. Ἀπελπισμένη χωρὶς κανενὸς τὴν προστασία, ἀφοῦ τώρα εἶτανε βέβαιη πὼς γιὰ πάντα θὰ τὴν ἐγκατέλειπε ὁ Πάβλος, παίρνοντε τὸ δρομάκι ποῦ θὰ τὴν ᾤφρονε πάνω ἀπ' τὰ θαλασσινὰ νερὰ τοῦ γυαλοῦ. Ἄξαφνα μιὰ ταραχὴ τὴν κατέλαβε. Τὰ ποδάκια της λυγίσανε, ἡ καρδιά της σπάρταροῦσε κι' ὀλάκερη ἔτρεμε! Πίσω ἀπ' ἓνα βράχο εἶδε δυὸ σκιές ἀγκαλιαστές νὰ χτίζουνη τὴ φωλιά τους. Μιὰ θύμηση, εὐτυχημένης στιγμῆς πέρασε ἀπ' τὸ νοῦ της, καὶ μπρὸς της φαντάστηκε τὸν Πάβλο.

— Πάβλε! Γιὰ σένα;... Καὶ μόνο ἡ ἠχώ πανέλαβε τὰ θλιβερά, γιὰ στερνὴ φορὰ, λόγια της ἐνῶ τὰ νερὰ πισσιλώντας δεχτήκανε νὰ γευτοῦν τὸ κορμὶ της.

ΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΝΙΚΟΥ ΣΩΤΗ

Ο ΒΔΟΜΑΔΑΣ

[Συνέχεια πὸ τὸ προηγούμενο]

Κ' ἐξακολουθοῦσαν νὰ πίνουνε, νὰ πίνουνε. Ὁ Βδομαδᾶς δρισκότανε στὶς καλὲς του τώρα κι' ἐξακολούθησε.

— Ὅταν, ποῦ λές, Μίκλη, ἡ Ἀθηνᾶ μου—ἔτσι τὴ λέγανε—ἐξελογιάστηκε μὲ τὸν καταραμένο κείνο Πειραιώτη κ' ἐβγαλε τὰ μάτια της, ἤθελα νὰ τὴν σκοτώσω ἀπὸ τὸ κακό μου. Ἴσως τώρα θὰ εἶχα βγεῖ ἀπὸ τὴ φυλακὴ, ὕστερις ἀπὸ 4 χρόνια, καὶ θάμουν καλὸς καὶ τίμιος νοικοκύρης, κι' ὁ Θεός, ἂν ἦτανε δίκαιος, θὰ συχωροῦσε αὐτὴ μου τὴν πράξη, ποῦ ἴσως ἠπαράλειψή της νάτανε ἡ ἁμαρτία ποῦ ἔκανε τὸ Θεὸ νὰ μὲ ἀποκηρύξει.

Μὰ ἡ γυναῖκα μου ἡ κουτόμυαλη, ναι καὶ ναι, νὰ τὴν παντρέψουμε, νὰ σκεπαστοῦνε τὰ πράματα. Ἦτανε δλέπεις ἀπὸ μεγάλο τζάκι ὁ γαμπρός καὶ μεγάλος ἄνθρωπος· Νοματάρχης δλέπεις καὶ σταθμάρχης στὸ χωριό, εἶχε σπήτια στὴν Ἀθήνα καὶ μαγαζιά στὸν Πειραιᾶ κ' ἦτανε ἔμπορος στὸν πολιτικὸ του βλο. Εἶχανε τότες θαμπώσει τὰ μάτια τῶ γυναικῶνε ἀπὸ τὰ γαλιόνια ποῦ μᾶς εἶχανε ξεσκλαδώσει ἀπὸ τὸν Τούρκο. Καλὰ ἔλεγα γὰρ ὁ καζόμενος: παπούτσι ἀπὸ τὸν τόπο σου κι' ἄς εἶν' καὶ μπαλλωμένο, μὰ δταν ἔπεσαν ὄλοι στὸ χωριὸ προξενιτάδες πάνω μου, ἀναγκάστηκα νὰ σφίξω τὴν καρδιά μου νὰ κλείσω τὰ μάτια μου καὶ νὰ πῶ τὸ «να!».

Κ' ἔγινε—θυμάσαι;—ὁ γάμος πλούσιος καὶ χαρούμενος μὰ σὰ νάνοιωθε τὰ μελούμενα ἡ καρδιά μου σ' ὄλο τὸ πανηγύρι ἦτανε μολλίδι. Κάτω ἀπὸ τὰ πανοῦργα γαλανὰ μάτια τοῦ γαμπροῦ, ἔδλεπα, ὄσες φορές, ἄθελά μου, τάντικροζα, τὸν ψεύτη τὸν ἀπατεῶνα! Ἡ μιλιὰ του μοῦ φαινότανε δρισιὰ, τὸ φλημά του τὴν ὥρα τῆς τελετῆς στὸ χέρι μου, φίλημα Ἰούδα. Εἶχε σπήτια στὴν Ἀθήνα καὶ τούκανα μ' ἔξοδά μου ροῦχα γαμπρική· εἶχε μαγαζιά στὸν Πειραιᾶ καὶ τὸν ἔθρεφα σὰ ζαβὸς ὅσο νάπολυθεῖ καὶ νὰ πάει στὸ διάβολο μὲ τὴ γυναῖκα του. Τώρα ὄλος ὁ κόσμος σὰ μὲ δλέπει λέει—Νὰ ὁ Μαστροδημήτρης ποῦ ἡ κόρη του εἶνε πόρνη στὴν Ἀθήνα!

Ἄχ! στρέγγιλας γέννημα, ἀτιμὴ ὀχιά, ποῦ τὸ φαρμάκι σου πέρασε τὰ σπλάχα μου! καὶ πέρνοντας ἓνα ποτήρι στὸ στόμα του, τὸ δάγκωσε μὲ δυνατά, ὡς ποῦ τὸ θρυμάτισε κ' ἔφτυσε τὰ γυαλιὰ θαμμένα στὸ αἷμα.

— Μὰ ἠσύχασε καιμένη Μαστροδημήτρη! δὲ χάλασε κι' ὁ κόσμος νὰ κάνεις ἔτσι. Ἐσὺ νάσαι καλά κ' ἡ γυναῖκά σου.

— Βάλε νὰ πιῶ, νὰ ξεχάσω Μίκλη! Βάλε! Δὲ χάλασε ἀλήθεια ὁ κόσμος! Δὲ χάλασε, μὰ κάλλιο νὰ χαλοῦσε νὰ μὴν τονὲ βλέπω. Εἶν' ἐχτρός μου. Ἦ αὐτὸς ἢ ἐγώ. Ὁ διάβολος εἶναι κολλητικὸ ἀρρώστια: τὸν εἶχε στὴν ψυχὴ του ὁ γαμπρός καὶ τὸν ἔφερε στὸ σπητικὸ μου. Κι' ἄρχισε τ' ἀγαπημένο του τραγοῦδι ψευδᾶ χωρὶς φωνή.

Ἐγὼ μαι ἢ Βλάχα, ἢ Βλάχα ἢ παινεμένη
Ἐγὼ μαι ἢ Βλάχα, ἢ Βλάχα ἢ ξακουστή
ποῦ τριγυρίζω στὰ δουνὰ ξενητεμένη
σὰν τὴ τριγύνα ποῦ δὲ θέλει νὰ πιαστεῖ.

Εἶχε φρενιάσει πειὰ πὸ τὸ μεθύσι κι' ἄρχισε νὰ σπᾶνει ὅτι εὑρίσκει μπροστά του.
Ὡς δτου σὲ λίγο τὸ καφνεῖο εἶχε ἀδιάσει κι' ὁ Μίκλης ἔφυγε.

ΜΕΡΟΣ Β. Ἡ ΚΟΡΗ

Ἔμενα στὴν ὁδὸ Ἀραχώδης, στὴ συνοικία τῆς Νεάπολης, φριτητῆς τότε, κ' ἓνα πρῶτ' μ' ἔφερε ἓνας λοβστρός αὐτὸ τὸ γράμμα: Κύριε... Ἦτες τὸ ἀπόγεμα περνοῦντας ἀπὸ τὴν ὁδὸν Ἀραχώδης μὲ κάποιον κύριο, σ' εἶδα νὰ θγαλῆς ἀπὸ τὸ ὑπ' ἄριθ. Ἦ σπῆτι σὲ γνώρισα ἀμέσως, ἂν κ' ἔχω τρεῖς χρόνια νὰ σὲ ἴδῶ. Ἐπλῆζω πὼς θάχης τὴν εὐγενικὰ καλωσύνη νὰ ρθῆς νὰ μ' ἀνταμώσης. Σύστασή μου ὁδὸς Ἀγίου Κωνσταντίνου ἀριθ. Ἦ Μάντεφε ποιά εἶμαι. Σὲ περιμένω ἀνυπόμονα. Παρὴ Ἰ. Γ. Μ' αὐτὸ τ' ὄνομα θὰ μὲ ζητήσης καὶ θὰ μὲ γνωρίζης στὸ ἔξης. Ἡ ἴδια

Χωρὶς νὰ πολυσκεφῶ, νικημένος ἀπὸ τὴν περιέργεια, κύταξα ἄλλη μιὰ φορὰ τὴ σύσταση, ἀνέδηκα στὸ τραμ τῆς ὁδοῦ Ἰπποκράτους, πέρχσα τὴν ὁδὸν Περματζόγλου, κατέδηκα στὴ διασταύρωσή της μὲ τὴν ὁδὸν Σταδίου καὶ πεζὸς προχώρησα πρὸς τὴν Ὀμόνοια. Βάδιζα τώρα τὴν ὁδὸν Ἀγίου Κωνσταντίνου ἐξετάζοντας κάπου κάπου τὰ νοῦμερα τῶ σπητιῶνε, δταν μιὰ γνώριμή μου γυναικῆ φωνὴ μ' ἐκάλεσε μὲ τὸ μικρὸ μου ὄνομα ἀπὸνα ἐξώστη ἓνδς εὐπρόσωπου σπητιῶ. Σὲ λίγο ἄνοιξε ἡ ξώπορτα καὶ δρέθηκα ἀντικρὸ στὴ γλυκεῖα φυσιογνωμία τῆς Ἀθηνᾶς, τῆς κόρης τοῦ Βδομαδᾶ. Ὅχι λίγη ἔκπληξη δοκίμασα σὰν τὴν εἶδα ἔτσι ἀνεπάντεχα καὶ μὲ φάνηκε παράξενο, πὼς εἶχε χάσει τὴν ψυχραιμία μου. Μὰ ἔτσι φαίνεται σφαλναι πάντα, δταν κανεὶς δὲν εἶναι προδιατεθειμένος ψυχικὰ γιὰ μιὰ συνάντηση ποῦ δὲν ἔχει ὑπολογίσει, οὔτε κατὰ φαντασία, τὸ βαθμὸ τῆς οικειότητος, τίς μελούμενες σχέσεις καὶ τὰ συναισθήματα ποῦ θὰ μπορούσε νὰ προκαλέσει στὴν ψυχὴ του, ὅταν μάλιστα τὸ πρόσωπο ποῦ συναντᾶ τυχαῖα, εἶναι γι' αὐτὸν κάποιον ἀνεξήγητο μυστήριον, μυστήρι' ὅμως, ποῦ ἡ ἐξιχνιάσή του μπορεῖ νὰ κινήσει σὲ βαθμὸ ἀπίστευτο τὸ διαφέρο.... Γνώριζα πὸ μικρὴ τὴν Ἀθηνᾶ, κι' ὡς τὴν ἐποχὴ ἀκόμη ποῦ εἶχε φύγει παντρεμένη ἀπὸ τὸ χωριό. Ὅσο καιρὸ τὴ γνώριζα ἀπὸ σιμά, δὲν μπορούσε νάναι γιὰ μένα μυστήριον ἢ ψυχὴ μιᾶς γυναῖκας ποῦ κατὰ τὸ φυσικώτερον τρόπο ἀγάπησε καὶ παντρεύτηκε ἓνα νέο, ἔστω καὶ ξένο. Ἡ ζωὴ της ὅμως σὲ μιὰ μεγαλόπολη, ἄσωτη κι' ἀνήθικη ζωὴ τὴν παρουσίαζε στὴ φαντασία μου σὰν κάποιον ἐλκυστικὸ μυστήριον ποῦ ἡ ἐξιχνιάσή του μπορεῖ νὰ προκαλέσει καὶ περιπέτειαν ἀκόμη. Ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ κόρη τοῦ Βδομαδᾶ, κοκότα στὴν Ἀθήνα! μιὰ χωριατοπούλα ἐκεῖ ἀναθρεμμένη σ' ἓνα χωριὸ ποῦ ἡ τιμιότητα καὶ ἡ ἠθικὴ εἶναι τὸ—α—καὶ τὸ—ω—τῆς ζωῆς τῆς γυναῖκας; ἢ Ἀθηνᾶ, καὶ νὰ καταντήσει κακότα;! Ποιὸς ξέρει, λόγιαζα, πόσες ἠθικὲς ὀδύνες νὰ πέρασε, ὡς ποῦ νὰ μεταδληθεῖ τὸ περιστέρι τῆς ψυχῆς της σὲ μαῦρο κοράκι! Μὰ τὸ Θεὸ! εἶμαι τυχερός ποῦ τὴν συναντῶ. Αὐτὸ πάνω—κάτω τὸ κομπολόι τῶ συλλογισμῶνε φώτισε μὲ ταχύτητ' ἀστραπῆς τὸ ἀίφνηδιασμένο ἀπὸ τὸν κεραυνὸ τῆς ἀνεπάντεχης συνάντησής της, μυαλό μου....

Μὲ καλοσώρισε μὲ ἀνεπιτήδευτη προσήγεια καὶ δινόντας μου τὸ χέρι μὲ παρακάλεσε νὰ μπῶ ἄρθρωσα δυὸ-τρεις τυπικὲς λέξεις γιὰ ἀπάντηση στὸ χαιρετισμὸ της καὶ μπῆκα. Δὲν εἶχα; δὲν ἔλαβα καιρὸ; κ' ἐγὼ δὲν ξέρω. Μιὰ φορὰ ἀπ' τὴν ἀρχὴ δὲ φαντάστηκα οὔτε καὶ ὑπόθεσα σὲ τί εἶδους σπητι ἔμπαινα. Οἱ ψυχολόγοι λένε, πὼς μιὰ παράσταση ζωηρὴ διώχνει ἀπ' τὸ μυαλό μας ὄλες τίς ἄλλες παράστασεις καὶ σκέψεις—Φαίνεται νὰχουναι δίκιο. — Μόνο σὰν ἀντίκρισα τὸ συνθησιαμένο κεντρικὸ σαλόνι μὲ τοὺς καναπέδες τριγύρα καὶ τίς ἄσμενες, ποῦ στολίζανε τὸν τοῖχο, εἰκόνες, κι' ἀκόμη μιὰν ἀσχρολογία ἀπὸ δραχνὸ γυναικῆιο λαρυγγί σὰν ἄκουσα, μόνο τότε κατάλαβα σὲ τί

δρισκόμυνα σπήτι. Ἀνάβαινα τώρα δεύτερη σκάλα, πέρασα ένα στενὸ σκοτεινὸ διάδρομο κι' ὀδηγήθηκα ἀπὸ τὴν ἴδια στὸ δωμάτιό της, ἕνα δωμάτιο ἀρκετὰ εὐρύχωρο μὲ δυὸ νοτιανατολικά παράθυρα καὶ μ' ἐξώστη, τὸν ἴδιο ἐξώστη, ποὺ μὲ εἶχε καλέσει λίγο πρὶν ἢ Ἀθῆνᾶ.

Ἔχει συνέχεια

VILLIERS DE L'ISLE ADAM

Μετ. Κ. ΚΛΩΝΗ

ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΛΑΘΕΜΑ

Ἐνα γκρίζο Νοεμβριάτικο πρωῖνό, κατέβαινα τὶς προκυμαῖες μ' ἀμφίβολο βῆμα. Μία κρῦα ψυχολα νότιζε τὴν ἀτμόσφαιρα. Διαβάτες μαῦροι κάτω ἀπὸ παληομένες ὀμπρέλες, διασταυρώνονταν. Κι' ὁ Σικουάνας, θολός, τραβοῦσε τὰ ἐμπορικὰ καράβια, σὰν ὑπερμετροὺς χρυσοκάνθαρους. Ἀπάνω στὰ γιοφύρια ὁ ἄνεμος ἄρπαζε ἀπότομα τὰ καπέλα, οἱ κάτοχοί τους φιλονικούσανε στὸ διάστημα, μὲ μορφές καὶ στάσεις, ποὺ τὸ σύνολό τους εἶναι πάντα πλαστικὸ γιὰ ἕναν καλλιτέχνη. Οἱ ἰδέες μου ἦταν ἀόριστες κι' ὀμιχλώδεις ἢ μέριμνα γιὰ μιὰν ἐμπορικὴ συνέντευξη ποὺ εἶχα ὑποσχεθεῖ ἀπ' τὴν παραμονή, μοῦ ἐρέθιζε τὴ φαντασία. Ἡ ὥρα μὲ στεναγοροῦσε: ἀπεράσιμα νὰ σταματήσω κάτω ἀπὸ τὴν κορνίζα ἐνοῦ προπυλαίου, ἀπ' ὅπου θὰ μοῦ ἦταν πιὸ εὐκόλο νὰ φωνάξω κανέν' ἀμάξι. Τὴν ἴδια στιγμή ἀντελήφθηκα δίπλα μου τὴν εἴσοδο ἐνοῦ τετραγωνικοῦ χιτρινοῦ, μὲ πλούσια πρόσοψη. Ὑψώνονταν μέσα στὴν ὀμίχλη ὅμοιο μ' ἕνα πετρεῖο φάντασμα, καὶ παρ' ὅλη τὴν ἀρχιτεκτονικὴ του αὐστηρότητα, παρ' ὅλο τὸν πληχτικὸ καὶ φανταστικὸ ἀτμὸ ποὺ τὸ σκέπαζε, εὗρισκα ξαφνικά, ἕναν ἀγέρα φιλικιάς φιλοξενίας ποὺ θὰ μοῦ ξελάφρωνε τὸ πνεῦμα.

Ἐξάπαντος, εἶπα, οἱ ἄνθρωποι αὐτοῦνοῦ τοῦ σπιτιοῦ, εἶνε ἄνθρωποι τῆς ἀφροντισιάς. Τὸ κατῶφλι σοῦ λέει νὰ σταματήσεις: κ' ἡ πόρτα ὀλάνοιζτη. Λοιπόν, μ' ὅλη τὴν κοσμικὴν εὐγένεια—μὲ ὕψος ἀνθρώπου εὐχαριστημένου, καὶ μὲ τὸ καπέλο στὸ χέρι—φέρνοντις στὴ μνήμη κάποιου στίχο γιὰ τὴν οἰκοδόμοινα—μπήκα, χαμογελῶντας, καὶ βρέθηκα σ' ἕνα εἶδος σαλονιοῦ μὲ γυάλινη σκεπή, ὅπου ἡ μέρα ἔπεφτε τεροφῆ. Σὲ κολῶνες βρέσκονταν κρεμασμένα φορέματα, προσόψια καὶ καπέλα. Γύρω τραπέζια μαρμαρένια σ' ὅλες τὶς μεριές. Πολλὰ ὑποκείμενα, μὲ μακρὰ σκέλια καὶ ὑψωμένα τὰ κεφάλια, μ' ἐκστατικὰ μάτια καὶ στιγμὸν τὸ ὕψος, ἦταν πεσμένα σ' ἀτέλειωτους στοχασμούς. Εἶχαν τὰ βλέμματα ἄτονα, καὶ τὶς ὕψες σκιασμένες ἀπ' τοὺς καιρούς. Μπροστὰ στὸν καθένα ὑψόχανε χαρτοφύλακες ἀνοιγμένοι καὶ σκόρπια χαρτιά. Ὅμως ἀντελήφθηκα πὼς ἡ οἰκοδόμοινα, ποὺ τὴ γνώρισα εὐγενικὴ στὴν ὑποδοχὴ δὲν ἦταν ἄλλη ἀπ' τὸ θάνατο. Καλοξέτασα αὐτοὺς ποὺ μὲ φιλοξενούσαν. Πραγματικά, γιὰ ν' ἀποφύγουν τὶς μέριμνες μιάς ἀβάσταχτης ζωῆς, οἱ περισσότεροὶ ἀπ' αὐτοὺς ποὺ γιόμοζαν τὸ σαλόνι, εἶχανε δολοφονήσει τὰ σώματά τους ἐλπίζοντας ἔτσι πιότερη εὐημερία. Μὰ καθὼς πρόσεχα στὸ θόρυβο ποὺ κάνανε οἱ μετᾶλληνοι σωλήνες, οἱ περασμένοι στὸν τοῖχο, προορισμένοι γιὰ τὸ πότισμα ὅλων αὐτῶν τῶν θνητῶν, ἔφτασε ὡς ταῦτιά μου ἡχος ἀμαξιοῦ. Σταματοῦσε ἀναμφίβολα μπροστὰ στὸ σπίτι. Σκέφτηκα πὼς οἱ συμβολαιογράφοι μου θὰ μὲ περιμένανε. Ξαναγύρισα πίσω γιὰ νὰ ἐκμεταλευτῶ τὴν εὐκαιρία....

...Καὶ τὸ ἀμάξι ἔρχονταν πραγματικὰ νὰ σταματήσει στὸ κατῶφλι τοῦ χιτρινοῦ, τὸ ἀμάξι μὲ τοὺς μεθυσημένους μαθητευόμενους, ποὺ ζητούσανε νὰ ἴδουν καὶ νὰ πιστέψουνε στὸ θάνατο. Τὸ εἶδα μάλιστα ἀδειανὸ καὶ εἶπα στὸν ἀμαξά:

— Δίοδο τῆς Ὀπερας! Σὲ λίγο, στὰ βουλευτάρια ὁ καιρὸς φάνηκε σκοτεινότερος, λάθος πιά τοῦ δρίζοντα. Τὰ δεντράκια φατὰ σκελεθρομένα, μὲ τὰ μακρὰ τους μαυρισμένα κλαδιά, μοιάζανε νὰ δείχναν στοὺς διαβάτες τοὺς νυσταγμένους ἀκόμα χοροφύλακες. Τ' ἀμάξι ἔτρεχε. Οἱ περαστικοί, πίσω ἀπ' τὸ γυαλί, φαιτόντουσαν σὰν τρεχούμενο νερό. Τέλος φτάσαμε. Πήδηξα κάτω καὶ βρέθηκα μέσα σ' ἕναν ὄγλο ἀνήσυχων

προσώπων. Ἀπέγαντί μου ἀκριβῶς, εἶδα τὴν εἴσοδο ἐνοῦ καφενεῖου—καταστραμένου σήμερα ἀπὸ μιὰν ἐνδοξὴ ἐπανάσταση (γιατὶ ἡ ζωὴ μνήσκει πάντα ἕνα σωστὸ ὄνειρο)—καὶ ποὺ εἶχε στὸ βάθος ἕνα εἶδος κιοσκιοῦ, κάτω ἀπὸναν τετράγωνο θόλο μὲ σκοτεινὴν ὄψη. Οἱ σταλαγματιές τῆς βροχῆς ποὺ πέφταν ἀπάνω στὴ γυαλένια σκεπή, σβύναν περισσότερο τὸ ὄχρὸ ἡλιακὸ φῶς.

Ἐκεῖ φαίνεται θὰ μὲ περιμένουν, σκέφτηκα, θὰ μὲ περιμένουν μὲ τὸ καπέλο στὸ χέρι, αὐτοὶ μὲ τὶς φλογισμένες ματιές, καὶ περιφρονητὲς ἐνοῦ περρωμένου. Γύρισα τὸ πόμολο τῆς πόρτας, καὶ βρέθηκα μ' ἕνα βῆμα σὲ μιὰ σάλα ποὺ τὸ φῶς ἔπεφτε ψηλὰ πάλι ἀπὸ γυαλένιο στέγασμα. Στους τοίχους κρεμασμένα φορέματα προσόψια καὶ καπέλα. Μαρμαρένια τραπέζια σ' ὅλες τὶς μεριές. Πολλὰ ὑποκείμενα μὲ μακρὰ σκέλια καὶ ὑψωμένα τὰ κεφάλια, τὰ μάτια ἐκστατικὰ καὶ στιγμὸν τὸ ὕψος, ἦταν οἰγμένα σ' ἀτέλειωτους διαλογισμούς. Ἄτονες μορφές κι' ἀδιάφερα βλέμματα. Κ' ὑψόχανε μπροστὰ στὸν καθένα χαρτοφύλακες ἀνοιχτοὶ καὶ χαρτιά ξεδιπλωμένα. Κύταξ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους ἐρευνητικά. Πραγματικά, γιὰ νὰποφύγουν τὴν ἐνόχληση τῆς ἀνυπόφορης συνείδησης, οἱ περισσότεροὶ ἀπ' ὅσους πλημμυρούσανε τὸ σαλόνι, εἶχανε δολοφονήσει τὶς «ψυχές» τους, ἐλπίζοντας ἔτσι πιότερη εὐημερία. Μετά, καθὼς ἄκουγα τὸ θόρυβο ποὺ κάναν οἱ μετᾶλληνοι σωλήνες οἱ περασμένοι στὸν τοῖχο, γιὰ τὸ πότισμα τὸ καθημερινὸ αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων ὀμηραδιῶν, μοῦ ξανάρθε στὴ μνήμη ἡ θύμηση τοῦ ἀμαξιοῦ.... Ἐξάπαντος—εἶπα—αὐτὸς ὁ ἀμαξίας πρέπει νὰ ἦταν ἕνας ἀποβλακωμένος γιὰ νὰ μέξαναφέρη, ὕστερ' ἀπὸ τόσα στριφογυρίσματα, στὸ ἴδιο σημεῖο ἀπ' ὅπου ἔφυγα.

Κάθε φορά, τόμολογῶ (ἂν ὑπάρχη λησμονιά) ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΒΛΕΜΜΑ ΕΙΝΕ ΠΙΟ ΑΠΑΙΣΙΟ ΑΠ' ΤΟ ΠΡΩΤΟ!.... Ἐκλείσα σιωπῶντας τὴν τζαμόπορτα, καὶ ξαναγύρισα σπίτι—τέλεια πεισμένος ἀπ' τὸ δυσκολοπαράδεχτο παράδειγμα, μ' ὅλο ποὺ μπόρεσε νὰ μοῦ συμβεῖ—νὰ μὴν ξαναπιαστῶ μὲ παρόμοιες ὑποθέσεις.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ. Ἄν καὶ ὁ *Lanson* ὑποστηρίζει πὼς πρὸς τὸ τέλος τοῦ 18ου αἰῶνα ἡ Γαλλικὴ Λογοτεχνία περισσότερο πῆρε ἀπ' τοὺς ξένους παρά ἔδωκε, δὲ μπορεῖ ν' ἀρνηθεῖ κανένας πὼς οἱ Φραντσεῖζοι—σχεδὸν ὅλοι—σὲ κάθε τους περίοδο διέτησαν τὴ Γαλιτικὴ δροσιά. Κι αὐτὸ ἀκριβῶς μπορεῖ νὰ εἰπωθῆ καὶ γιὰ τὸν *Villers de l'isle Adam* ποὺ καὶ σ' αὐτὲς τὶς συμβολικὲς του σελίδες ἀφίγει νὰ διαφαίνεται ἡ ἀριστοκρατικὴ εὐκαμψία. Καὶ τὰ «*Conte d'Amours*» δὲν εἶναι τίποτε περισσότερο ἀπὸ μιὰ γλυκὴ αἰσθητικὴ καὶ τέχνη. Ἄς σημειωθῆ πὼς ὁ *Villers de l'isle Adam* πρωτομαραφάξεται στὴ γλώσσα μας. Προκειμένου τώρα νὰ τὸν ἐχτιμήσουν οἱ σηματορῶτες μου—ἂν κανένα μέρος τῆς μεταφραστικῆς μου δουλειᾶς βρεῖ καμιὰ φιλόξενη γωνιά στὸν περιοδικὸ τύπο—περιτεῖε κάθε προλογικὴ κρίση.

Κ. Κ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

ΑΣΜΑ ΑΣΜΑΤΩΝ, Μετάφραση Γ. Τσουκαλά, Ἀθήνα 1921.—Δυὸ καλὰ λόγια θὰθελα νὰ πῶ γιὰ τὴ μεταφραστικὴ τούτη ἐργασία τοῦ φίλου Γ. Τσουκαλά. Βέβαια δὲ θὰ μιλῶ γιὰ τὸ ἀνάφθ ἄποδίδει πιστὰ τὸ πρωτότυπο, γιὰτὶ δὲ μπορῶ δυστυχῶς νὰ τὸ ξέρω ἀφοῦ δὲν ἔχω ὑπ' ὄψη μου ἄλλο παρὰ τὸ μεταφρασμένο κείμενο στὰ ἱερὰ γράμματα, ποὺ ἂν καὶ βρῆσκω κάμποσες διαφορὰς καὶ κάποτε μεγάλες, ποὺ ἀποξενώνουνε τὴ μιὰ μετάφραση ἀπὸ τὴν ἄλλη, δὲ μπορῶ νὰ πῶ πὼς ὁ φταιχτὴς εἶνε ὁ Τσουκαλάς καὶ ὄχι ὁ μεταφραστὴς του στὰ ἱερὰ Γράμματα κείμενο (ὅπως μοῦπε κάποτε ὁ Τσ, τῶγει μετάφρασεῖ ἀπὸ τὸ Λατινικὸ κείμενο) θὰ περιοριστῶ στὸ νὰ πῶ πὼς ἡ μετάφραση τοῦ Τσ. ἔχει καὶ ὕψος καὶ κανονικότητα στὴ γλώσσα τῆς καὶ τὴν ποίηση τοῦ πεζοῦ λόγου. Δείχνει μὲ λίγα λόγια μιὰ συνειδητὴ ἐργασία τοῦ μεταφραστῆ στὸ νὰ μᾶς παρουσιάσει κάτι τὸ ἄρτιο τεχνικὰ, γιὰτὸ δὲ μπορῶ παρὰ νὰ παινέσω τὴν ἐργασία του ἀφθ ἄφθονοντας στοὺς γνώστες τῆς ἑβραϊκῆς νὰ κρίνουν ἂν ἀποδίδεται πιστὰ τὸ πρωτότυπο καὶ τὰ τυχὸ ψεγάδια του.

ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ σὲ μικρὸ βιβλιαράκι ὁ λόγος, πὸν εἰπώθηκε, μὲ τὴν ἐντολὴ τοῦ Ὑπουργ. τῶν Στρατιωτ., στὶς 30 τοῦ Νοέβρη 1922 ἐπέτειο τῆς εἰσόδου τοῦ Φαβιέρου στὴν Ἀκρόπολη, ἀπὸ τὸν καθηγητὴ τοῦ Πανεστημίου κ. Γεώργ. Σωτηριάδη. Ὁ κ. καθηγητὴς μὲ τὸ σύντομο τοῦτο λογίδριον μᾶς λέγει τόσα πολλὰ πράγματα πὸν θυμίζοντάς μας τὶς λαμπρὲς ἐκείνες σελίδες τῆς ἱστορίας μας, ξυπνᾷ στὶς ψυχὰς μας τὸ σεβασμὸ, τὴ μεγάλη ἀγάπη πὸν αἰσθάνεται κάθε ἀληθινὴ ἑλληνικὴ ψυχὴ γιὰ τοὺς ἄντρες ἐκείνους πὸν μὲ τὴν ὀρμὴ τῆς ἀγνῆς καὶ καθάριας ἰδεολογίας τους, σὺν τὸ γάρ-γαρο τὸ νερό, παλαίψαν ἕνα μεγάλο ἀγῶνα καὶ προσφέρανε ὄχι μονάχα κόπους καὶ μότους μὰ καὶ τὴν ἀνώτατη θυσία πὸν μπορούσαν νὰ δώσουνε, τὴ ζωὴ τους ἀφτῆ. Εἰδικώτερα μᾶς μιλάει γιὰ τὸ μεγάλο καὶ πολίτιμο φιλέλληνα τὸ Φαβιέρο ἐξιστοροῦντας ἕνα πὸ τὰ σημαντικώτερα κατορθώματά του, τὴν εἰσόδὸν του στὴν Ἀκρόπολη πὸν γένηκε ἀφορβὴ νὰ βασταχτῆ κάμποσους ἀκόμη μῆνες τὸ ἄστρο ἀφτὸ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἀθροπότητας. Ἀλήθεια ἐγὼ τοῦλάχιστο διαβάζοντες ἕνα του γράμμα, πὸν παραθέτει ὁ κ. Σωτ., δάκρυσα μ' ὄλο τὸ ἐκφυλιστικὸ πνεῦμα μας πὸν μ' ἔχει κυριεψει καὶ σκέψη-κα πόσο βαθιὰ μεσ' τὶς ψυχὰς μας καὶ σὲ τί ζηλευτῆ θέσῃ πρέπει νᾶνε οἱ προῦδρομοι ἀφτοὶ κ' ἐργάτες τῆς λευτεριάς μας καὶ μάλιστα ἀφτοί, σὺν τὸ Φαβιέρο, ὅλω διόλου ἄσχετα, ἂν κατέχει τὴν πρώτη θέσῃ, πὸν χωρὶς νᾶνε φανὸν ἑλληνικὰ ἔλληνες, εἶχανε τὴν ψυχὴ τους ὀλάκερη στὴν Ἑλλάδα δοσμένη καὶ φινίχανε πρότερο ἔλληνες ἀτὸ μερικὸς νεοἔλληνες τῷ χρονῶνε μας. Τὸ βιβλιαράκι ἀφτὸ ἀξίζει νὰ διαβαστεῖ ἀπ' ὄλους μας καὶ πιότερο ἀπὸ τὴν καινούργια τὴ γενιά, τὴ γενιά τοῦ σχολιοῦ.

ΡΑΔΟΣ ΚΑΤΖΗΝΑΣΗΣ

ΔΙΑΦΟΡΑ

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ τὸ ἀπόγεμα στὶς 11 τοῦ Μάρτη δόθηκε στὸ, ὡς τὸ ποῦμε θέατρο, τοῦ Λεφκοῦ Πύργου ἡ πρώτη συναβλία τοῦ Συλλόγου τῶν Μουσικῶν Θεσσαλονίκης μὲ τὴ διέφθση τοῦ Προέδρου τῶν κ. Κοτσανίδη τοῦ λαμπροῦ ἀφτοῦ ἰδεολόγου πὸν μπόρεσε ὕστερ' ἀπὸ πολλοὺς κόπους νὰ μᾶς παρουσιάσει καὶ σὲ λίγο σχετικὸ χρόνον μὴν ἄρτια δειπωθήκοτε ὀρζήστρα, δίνοντας μὴ πνοὴ στὴ μουσικὴ κίνηση τῆς πόλης μας. Λάβανε μέρος ὁ καθηγητῆς τοῦ Ὀδείου μας κ. Κόφμαν ὁ πάντα συμπαθὴς καὶ ἀγαπητὸς, ἡ Ἄδα Καρακάλα πιάνο, καὶ ἡ Ἄδα Ραφοπούλου τραγοῦδι πὸν μ' ὄλη τὴ μικρὴ μὰ γλυκούλα σχετικὰ φωνὴ τῆς τραγοῦδῆσε πολλὴ ὀμορφὰ καὶ τεχνικὰ. Θὰ θέλαμε νὰ συστήνεμε μονάχα νὰ παραλείπονται, ἂν εἶνε δυνατό, τὰ μουσικὰ κομμάτια πὸν κουράζοντε τὸ ἀκροατήριον, ὅπως π.χ. ἐκεῖνον πὸν ἂν καὶ ἀποδόθηκε πολλὴ λαμπρὰ ἀπὸ τὴ Ἄδα Καρακάλα καὶ κ. Κόφμαν κοῦρασε ὄμως, τοὺς ἐχτελεστὰς του νομίζουμε, κ' ἐμᾶς ὄχι βέβαια τοὺς μουσικοὺς ὄμως ἀκροατὰς του, πὸν ὑποθέσαμε πὸς ὄλος ὁ κόπος τους δὲν ἔπιασε τὸν τόπο πὸν θᾶπρετε στὶς ψυχὰς μας.

ΣΤΟ ΣΧΟΛΙῸ ΤΟΥ ΣΤ. ΝΟΥΚΑ τὴν Κυριακὴ τὸ ἀπόγεμα στὶς 11 τοῦ Μάρτη δόθηκε ἀπὸ τὴν κ. Παπαθανασίου μὴ λαμπρὴ διάλεξη γιὰ τὰ δικαιώματα καὶ τὴ θέσῃ τῆς γυναίκας στὴν κοινωνία. Ἡ ὀμιλήτρια μὲ πολλὴ χάρη καὶ σύνεση χειρίστηκε τὸ μεγάλο τοῦτο ζήτημα, πὸν δυστυχῶς σ' ἕνα κύκλο γυναικῶν μορφωμένων!, παρανοήθηκε καὶ κατάντησε καθαρὰ ζήτημα ψή-φου. Μίλησε πάνου κάτω στὶς ἴδιες βάσεις τοῦ γυναικειοῦ ἀνθρωπισμοῦ τοῦ Πληνοῦ κ' ἔθεσε τὴ γυναίκα στὴ θέσῃ πὸν τῆς ἀρμόζει ἀπ ἀφτῆ τὴ φυσικὴ τῆς κατασκευῆ. Στὴ Διέφθση τῆς σχολῆς τοῦ Νούκα, ἀξίζοντε ἀληθινὰ, τὰ πιὸ θερμὰ συχαρητήρια, γιὰ τὴν ταχτικὴ πὸν ἔγκα νᾶσε, σὸ νὰ δίνει κάθε Κυριακὴ διάλεξες, γιὰ διάφορα κοινωνικὰ ζητήματα, παρουσιάζοντάς μας ἔτσι μὴν ὀση πνευματικὴ στὴν ἔρημη, ἀπὸ μορφωτικὴ κίνηση, πόλη μας.

ΠΑΡΑΔΙΝΟΥΜΕ σήμερα στὴν Ἀθανασία ἕνα λαμπρὸ κατασέβασμα, μαρμαριτῆρι, τοῦ με-γαλόσχημον καθαραβουσιάνου λογιῶν μας!!—Καὶ λοιπὸν. Ταῦτα. Καμμοριώτη(Χριστιδῆ)—καὶ κριτι-κοῦ μὲ ξένη κρίση, πὸν ἐφοδιασμένος, μὲ καλοσύνη καὶ συγκατάβαση ὡς καὶ μεγάλη δόση ἀνεπι-κότητας καὶ συμπαθείας, καταδέχτηκε! νὰ διαπραξεί, γιὰ τὸ περιοδικὸ ἐκείνον πὸν σὲ ποιὸν! καὶ σὲ ποσὸν εἶνε πενιχοὶ!, μὴ κριτικὴ (διάβαξε ἀποσιούργημα) μελέτη, φυλλομετρῶντας! τοὺς δύο τηλεφαιτοὺς ἀριθμοὺς τοῦ περιοδικοῦ τῶν. Τὸ λοιπὸν—ὁ καὶ λοιπὸν. Ταῦτα. Καμμοριώτης γράφει: Ταχυδρόμος 16 Μαρτίου 1923.

- «Εἰς τὴν κρίσιν γενικῶς ὄλων τῶν δημιουργημάτων τοῦ πνεύματος, ἡ αὐστηρότης καὶ
 > ἡ ἀριστοκρατικὴ περιφρόνησις τὴν ὀποῖαν δεικνύουν ἄνθρωποι κάπως πληρέστερον μεμυ-
 > ἡμένοι εἰς τὰς ἀρετὰς; ἐναντι συνανθρωπῶν τῶν τὸ πρῶτον ἦδη ἐμφανιζομένων εἰς ταύτην!
 > μοῦ εἶνε ἐξαιρετικῶς ἀντιπαθητικὴ.

ΤΑ «ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ» ἐκδίδονται ἀπὸ μιὰ συντροφιά πού τὸ κάθε μέλος τῆς προσφέρει 10—25 δραχμὲς κάθε μῆνα γιὰ τὴν οἰκονομικὴ συντήρησή του·

Γραφεῖα Ἐγνατίας 351.

Διευθυντής
ΡΑΔΟΣ ΧΑΤΖΗΝΑΣΗΣ

Τὸ φύλλο δρ. 2.

ΣΥΔΡΟΜΕΣ Ἐσωτερικοῦ Χρονιάτικη δρ. 20. — Ἐξάμηνη δρ. 10—

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

— Παρακαλοῦμε τοὺς φίλους καὶ συνδρομητὲς μας νὰ μὴ παραμελήσουνε τὴν ἀποστολὴ τῆς καθυστερούμενης σὺν δρομῆς τοὺς ἔχοντας ὑπ' ὄψιν τὰς πῶς τὰ οἰκονομικὰ μας εἶνε γιὰ τὸ Μ. Γράμματὰ ζήτημα ζωῆς ἢ θανάτου. Ἀναγκαστήκαμε νὰ μεγαλώσωμε τὴ συνδρομὴ σὲ δέκα (10) δραχμὲς τὴν ἑξαμηνία καὶ σὲ 20 δρ. τὸ χρόνο, παρὰ τὴ θέλησὴ μας, ἀπὸ τὴν πίεσιν τῆς ἀνάγκης, πού δημιούργησε τὸ καταπληκτικὸ ἀνάβαμα καὶ τῶν τυποτικῶν μας καὶ τοῦ χαρτιοῦ. Τὰ «Μακεδονικὰ Γράμματὰ» μὲ τὴν ὑποστήριξιν πού τόχανε καὶ θὰ τόχουνε ἀπὸ τοὺς φίλους τῆς Ἰδέας των, ἐλπίζουμε πῶς θὰ μπορέσουνε νὰ φανταῖνε ἄξια τῆς ζηλεφτῆς θέσης πού κερδίσανε μέσα σὲ λίγο χρόνον στὸν περιοδικὸν τύπον τῆς Ἑλλάδος μας.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Ἑπισημοσυντακτικὴ Ἐπιθεώρησις μηνιαῖο περιοδικό. Διευθυντής Παν. Ἀβούρης. Γραφεῖα Πλατεῖα Σολομοῦ 3, Ζάκυνθος.

Ἑσπερος μηνιαῖο φιλολογικὸν περιοδικόν, Σύρα Διευθ. Γιάν. Μπαρδώνας Βελ. Φοῖρης. Φύρος δεκαπενθήμερον φιλολογικὸν περιοδικόν. Γραφεῖα ὁδὸς Σίδι Μιτουάλα ἀρ. 30, Ἀλεξάνδρεια. Ἐκδόται Ν. Μεταξάς, Μ. Κωβαῖος καὶ Σια.

LIBRE Γάλλο-ἑλληνικὸν περιοδικόν Διευθυντής LOUIS ROUSSEL. Γραφεῖα ὁδὸς Σίνα 31, Ἀθήνα. Κοινότης ἑβδομαδιαῖα πολιτικὴ ἐπιθεώρησις. Διευθ. Ντίνος Μαλοῦχος. Ἀθήνα ὁδὸς Μητροπόλεως 44.

Ὁ Προμηθεὺς μηνιαῖο περιοδικὸν διευθυντής Δ. Ζακυνθῖνός Ληξούρι-Κεφαλληνία.

Ἀνθῶν φιλολ. περιοδικὸν δεκαπενθήμερον. Διευθυντής Γ. Λευθεριώτης. Κέρκυρα.

Χαρὰ ἑβδομαδιαῖον φιλολ. περιοδ. Διευθυντής Ν. Ἀδωνίς Χανιά Κρήτης.

L'europa orientale μηνιαῖο περιοδικὸν ὄργανον τοῦ Ἰνστιτούτου γιὰ τὴν Ἀνατολικὴν Εὐρώπην. Γραφεῖα Via Nazionale 89 Ρώμη Ἰταλία.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ & ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Ὁδὸς Ἐγνατίας, ἀριθ. 55L — ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Θὰ βρῆτε ὅλα τὰ σχολικὰ—φιλολογικὰ ἐπιστημονικὰ βιβλία. Ὅλα τὰ χαρτοπωλειακὰ εἶδη σὲ τιμὲς ἀσυναγώνιστες, μικρότερες ἀπὸ κάθε ἄλλο κατάστημα τῆς Θεσσαλονίκης.

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΕΜΜ. Β. ΜΑΝΟΣ

Στοῦ Χατζῆ Ὁσμάν — ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ